

หนังสือที่ระลึก

ในการที่รัฐสภาได้รับพระราชทานฟ้าพระกลิ่น
ไปถวายพระภิกษุที่จำพรรษา
ณ วัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร

กรุงเทพมหานคร

วันที่ 27 ตุลาคม 2540

ISBN 974-8055-39-6

ในการที่รัฐสภาได้รับพระราชทานผ้าพระกฐิน

ไปถวายพระภิกษุที่จำพรรษา

ณ วัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร กรุงเทพมหานคร

วันที่ 27 ตุลาคม 2540

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

สังพิมพ์รัฐบาล

คำนำ

การทอดถวายผ้าพระกฐินพระราชทานของรัฐสภาได้กระทำสืบทอดมาเป็นประจำทุกปี สำหรับปี 2540 นี้รัฐสภาได้รับพระมหากษัตริย์คุณ โปรดเกล้าฯ พระราชทานผ้าพระกฐินเพื่อนำไปทอดถวายพระสงฆ์จำพรรษา ณ วัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร กรุงเทพมหานคร ในวันที่ 27 ตุลาคม 2540

การถวายผ้าพระกฐินพระราชทานครั้งนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้จัดทำหนังสือที่ระลึกโดยได้รวบรวมประวัติของวัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร และข้อมูลเกี่ยวกับสภาร่างรัฐธรรมนูญเพื่อมอบให้แก่ผู้ที่มาร่วมบำเพ็ญกุศลศาสนกิจในครั้งนี้

กุศลผลบุญใด อันเกิดจากการถวายผ้าพระกฐินพระราชทานรัฐสภาขอน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายแด่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์ ขอจงทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน และทรงเป็นมิ่งขวัญของปวงชนชาวไทยตลอดไป

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สารบัญ

ประวัติวัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร	1
สภาร่างรัฐธรรมนูญ	27
ที่มาของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ	31
ขั้นตอนการเลือกตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ โดยรัฐสภา	33
การเริ่มต้นและการสิ้นสุดของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ	34
การดำเนินงานของสภาร่างรัฐธรรมนูญ	37
ขั้นตอนและแผนงานการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ	42
ภาคผนวก	
- เปรียบเทียบรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ กับ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 1 - ฉบับที่ 6 (บางมาตรา)	53

ประวัติวัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร

กรุงเทพมหานคร

วัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร เป็นวัดโบราณ เดิมเรียกชื่อว่า วัดสะแก มามีตำนานเนื่องในพระราชพงศาวดาร เมื่อปีชกาล จัตวาศก จุลศักราช 1144 พุทธศักราช 2325 ปัจจุบันเป็นพระอารามหลวงชั้นโท ชนิดราชวรมหาวิหาร ตั้งอยู่ แขวงบ้านบาตร เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร

เขตด้านตะวันออก จดคลองซึ่งแยกจากคลองมหานาคตอนเหนือสะพานโค้ง ผ่านไปทางวัดจักรวรรดิราชาวาส ปัจจุบันคลองนี้ถูกถมไปแล้ว

เขตวัดด้านตะวันตก จดคลองโอง่าง

เขตวัดด้านเหนือ จดคลองมหานาค

เขตวัดด้านใต้ มีคูวัดซึ่งขุดจากคลองโอง่าง เลียบเสนาสนะลงมไปจดกับคลองด้านตะวันออก ปัจจุบันคูนี้ถูกถมไปแล้ว

พระราชทานนามใหม่

วัดสระเกศ เป็นวัดโบราณดังกล่าวข้างต้น มีข้อความปรากฏตามตำนานว่า เป็นวัดเก่าแก่สร้างมาแต่สมัยโบราณ สันนิษฐานว่า

จะได้สร้างมาแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา เดิมมีชื่อว่า **“วัดสะแก”** เพิ่งมาเปลี่ยนเป็นวัดสระเกศเมื่อสมัยรัชกาลที่ 1 ตอนที่ได้สร้างกรุงเทพมหานครครั้งแรก มีปรากฏตามพระราชพงศาวดารว่า เมื่อจุลศักราช 1145 เบญจศก ตรงกับพุทธศักราช 2326 นั้น พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ได้โปรดให้ลงมือก่อสร้างพระนครรวมทั้งพระบรมมหาราชวัง และพระราชวังบวรสถานมงคล ได้รวมผู้คนให้ขุดคลองรอบเมืองตั้งแต่บางลำภูเรื่อยไปจนจดแม่น้ำด้านใต้ตอนเหนือวัดจักรวรรดิราชาวาส แล้วโปรดให้ขุดคลองหลอด และขุดคลองใหญ่เหนือวัดสะแกอีกคลองหนึ่ง พระราชทานนามว่า คลองมหานาค เพื่อให้เป็นที่สำหรับประชาชนชาวพระนคร ได้ลงประชุมเล่นเพลงและสักวาในเทศกาลฤดูน้ำเหมือนอย่างครั้งกรุงศรีอยุธยา และวัดสะแกนั้นเมื่อขุดคลองมหานาคแล้ว พระราชทานเปลี่ยนนามใหม่ว่า **“วัดสระเกศ”** และทรงปฏิสังขรณ์วัดสระเกศทั้งพระอาราม ตั้งต้นแต่พระอุโบสถตลอดจนถึงเสนาสนะสงฆ์ และขุดคลองรอบวัดด้วย

คำว่า **“สระเกศ”** นี้ ตามรูปคำก็แปลว่า ขำระหรือทำความสะอาดพระเศ้านั่นเอง มูลเหตุที่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ทรงพระราชทานเปลี่ยนชื่อวัดสะแกเป็นวัดสระเกศนี้มีหลักฐาน

ที่ควรอ้างถึง คือ พระราชวิจารณ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เรื่องจดหมายเหตุความทรงจำของ กรมหลวงนรินทรเทวี ข้อ 116 ว่า "รับสั่งพระโองการตรัสวัดสะแกให้เรียกวัดสระเกศ แล้วบูรณะปฏิสังขรณ์ เห็นควรที่ต้นทางเสด็จพระนคร" ทรงพระราชวิจารณ์ไว้ว่า "ปฏิสังขรณ์วัดสะแกและเปลี่ยนชื่อเป็นวัดสระเกศเอามากล่าวปนกับวัดโพธิ์ เพราะเป็นต้นทางที่เสด็จเข้ามาพระนคร มีคำเล่า ๆ กันว่าเสด็จเข้าโขนทวารทรงพระมูรธาภิเษกตามประเพณี กลับจากทางไกลที่วัดสะแก จึงเปลี่ยนนามว่า "วัดสระเกศ"

ในตำนานของวัดสระเกศนี้ได้กล่าวไว้ว่า "เมื่อปีขาล จัตวาศก จุลศักราช 1144 ตรงกับพุทธศักราช 2325 เมื่อครั้งกรุงธนบุรีเกิดจลาจลขึ้น ในเวลานั้น พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก เสด็จดำรงพระยศเป็นสมเด็จพระเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก สมเด็จพระอนุชาธิราช กรมพระราชวังบวรมหาสุรสิงหนาท เสด็จดำรงพระยศเป็นเจ้าพระยาเป็นเจ้าพระยาสุรสีห์พิษณุวาธิราช เสด็จยกกองทัพไปทำการสงครามที่กรุงกัมพูชา ทั้งสองพระองค์เมื่อได้ทรงทราบว่าเกิดจลาจลขึ้นในกรุงธนบุรี จึงเสด็จยกกองทัพกลับมา พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก เสด็จเข้าโขนทวารประทับทรงมูรธาภิเษกที่วัดสะแก เมื่อ ณ วันเสาร์ เดือน 5 แรม 9 ค่ำ ปีขาล จัตวาศก จุลศักราช 1144 ตรงกับพุทธศักราช 2325 ประทับอยู่

เป็นเวลา 3 วัน แล้วเสด็จจากพลับพลาวัดสะแก โดยกระบวนทาง
สถลมารคไปประทับ ณ หน้าวัดโพธาราม (ปัจจุบันคือวัดพระเชตุพน)
เสด็จลงเรือพระที่นั่งข้ามไปยังพระราชวังธนบุรี ทรงระงับดับยุคเข็ญ
ในพระนครเรียบร้อยแล้ว เหล่าเสนาอำมาตย์ผู้ใหญ่ทั้งปวง เข็ญเสด็จ
ขึ้นผ่านพิภพปราบดาภิเษกประดิษฐาน พระบรมราชจักรีวงศ์ ดำรง
รัฐสีมาเป็นใหญ่ในสยามประเทศสืบมา พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้า
ทรงย้ายพระนครมาสร้างกรุงรัตนโกสินทร์ข้างฝั่งตะวันออก เมื่อสร้าง
พระราชวังในพระนครใหม่ จึงโปรดให้สร้างวัดพระศรีรัตนศาสดาราม
เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปมหามณีรัตนปฏิมากรแก้วมรกต อันเป็น
สิริมงคลขวัญสำหรับพระนคร และเมื่อสร้างวัดพระศรีรัตนศาสดารามนั้น
ทรงพระราชดำริว่า ระวังที่วัดสะแกเสียงไพเราะไม่มีระฆังอื่นจะเสมอ
สมควรเอามาไว้ในวัดสำคัญสำหรับพระนคร จึงโปรดให้เอาระฆังที่วัด
สะแกมาแขวนไว้ที่หอระฆังวัดพระศรีรัตนศาสดาราม สำหรับตีയാเข้า
เย็นยังปรากฏอยู่จนทุกวันนี้”

วัดสระเกศได้เป็นวัดที่สำคัญเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของชาติไทย
และ เกี่ยวข้องกับพระบรมราชจักรีวงศ์มาแต่ต้น จึงเป็นอารามหลวงที่
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตั้งแต่รัชกาลที่ 1 เป็นต้นมา ได้ทรง
บริจาคราชทรัพย์เป็นจำนวนมากปฏิสังขรณ์ก่อสร้างถาวรวัตถุ
และเสนาสนะสงฆ์สืบมาโดยลำดับ

พุทธवास สังฆवास

วัดนี้อาจแบ่งเป็น 2 เขต คือ ทางด้านเหนือของวัดเป็นที่ตั้งพระบรมบรรพต พระวิหารพระอัฐรารส และบริเวณพระอุโบสถจัดเป็นพุทธาวาส ส่วนทางด้านใต้ของเขตพุทธาวาส มีถนนคั่นเป็นเสนาสนะสงฆ์ที่อยู่ของพระภิกษุสามเณร จัดเป็นสังฆาวาส จะเห็นได้ว่าวัดสระเกษมีเขตที่แบ่งไว้อย่างเหมาะสมและสวยงาม

บรมบรรพต

บรมบรรพต นี้ โดยมากเรียกกันว่า ภูเขาทอง สร้างเป็นรูปภูเขา มีพระเจดีย์อยู่บนยอด มีบันไดเวียนเป็นทางขึ้นไปถึงพระเจดีย์ ๒ ทาง คือ ด้านเหนือทางหนึ่ง ด้านใต้ทางหนึ่งสำหรับขึ้นและลงคนละทาง เพื่อสะดวกในเวลาเทศกาล และยังมีบันไดตรงด้านใต้อีกทางหนึ่ง แต่บันไดตรงได้รื้อเสีย เมื่อคราวบูรณะปฏิสังขรณ์ พ.ศ. 2493 ฐานโดยรอบวัดได้ 8 เส้น 5 วา ส่วนสูง 1 เส้น 19 วา 2 ศอก บรมบรรพตนี้ นับว่าเป็นปูชนียสถานอันสำคัญทางพระพุทธศาสนาแห่งหนึ่ง และเป็นสมบัติทรงคุณค่าของชาติอีกด้วย

การสร้างภูเขาทองในรัชกาลที่ 3

การสร้างบรมบรรพตนี้ ได้เริ่มขึ้นในรัชกาลที่ 3 ด้วยพระบาทสมเด็จพระ

พระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระราชประสงค์จะสร้าง พระเจดีย์ให้เหมือน
 อย่างวัดภูเขาทองในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งที่วัดภูเขาทอง
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยานั้น ตั้งอยู่ที่ชายทุ่ง มีพระเจดีย์อยู่องค์หนึ่ง
 เป็นที่สำหรับชาวพระนครศรีอยุธยาลงไปประชุมเล่นเพลง และสักวา
 ในเทศกาลประจำปี จุดประสงค์เดิมก็เพื่อที่จะไปนมัสการพระเจดีย์
 ในปัจจุบันนี้ก็ยังมีการประชุมรื่นเริงโดยทางเรือกันอยู่ ทรงพิจารณา
 เห็นว่าที่ที่วัดสระเกศเป็นสถานที่เหมาะสม มีลำคลองล้อมรอบเหมือนอย่าง
 ที่วัดภูเขาทองกรุงศรีอยุธยา จึงโปรดให้สมเด็จพระบรมมหาพิชัยญาติ
 (ทัต บุนนาค) ครั้งยังเป็นพระยาศรีพิพัฒน์รัตนราชโกษา เป็นแม่กอง
 สร้าง แต่เนื่องจากพื้นที่ ตอนนั้นเป็นสถานที่ติดกับชายคลองมหานาค
 พื้นดินตอนนั้นเป็นที่ลุ่มดินจึงอ่อนมาก ทาน้ำหนักพระเจดีย์ที่ก่อสร้าง
 ไปไม่ไหว จึงได้ทรุดลงมาทุกครั้ง จำต้องหยุดการก่อสร้างพระเจดีย์
 นั้นจึงค้าง เป็นแต่เพียงกองอิฐ ภายหลังต้นไม้ขึ้นปกคลุมรุงรังอยู่
 เมื่อแรกลงมือสร้างพระราชทานนามว่า **พระเจดีย์ภูเขาทอง**

การสร้างบรมบรรพตในรัชกาลที่ 4

ต่อมาในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อ ปี
 ชวด พุทธศักราช 2407 ได้โปรดให้กรมหมื่นมเหศวรศิววิลาศ
 เป็นแม่กองทำบรมบรรพตที่ท้องสนามหลวง เป็นภูเขาใหญ่สูง 13 วา

มณฑปสูง 7 วา รวม 20 วา เป็นที่ไว้พระบรมอัฐิแล้วมีมณฑปน้อยอีก 4 ทิศ เป็นที่ไว้พระอัฐิกรมพระราชวังบวรข้าง พระบรมวงศ์ผู้ใหญ่ข้าง มีศาลาข้อฟ้าบนยอดเขาต่อเนื่องมณฑปลงมาเป็นที่พระสงฆ์ สดับปกรณ์และฉันด้วย มีพระที่นั่งทรงธรรมใหญ่อยู่ใกล้บรรพต มี ศาลารายล้อมภูเขาแทนสามสร้าง ภูเขานั้นทำวิจิตรมีรูปภาพและ เครื่องจักรกลไกต่าง ๆ เกณฑ์เจ้าต่างกรมทำภูเขาน้อยอีก 4 ทิศ ประกวดประชันกัน แล้วขอแรงเจ้าต่างกรมที่ไม่ถูกเกณฑ์ และ พระราชาคณะขอทำแก่งมีเครื่องจักรกลไกในแก่งต่าง ๆ ตั้งล้อมภูเขา ออกไปอีกชั้นหนึ่งมีรูปสัตว์และระทาสสูง 12 วา มีราชวัตรจัดทรง เครื่องประดับและเครื่องเล่นเหมือนอย่างพระบรมศพอย่างใหญ่ทุกสิ่ง ทุกประการ โปรดเกล้าฯ ให้เอารูปราชสีห์ไปตั้งให้ราษฎรดูด้วย แล้ว ได้เชิญพระพุทธรูปตั้งกระบวนแห่แต่หน้าพระที่นั่งดุสิตารมย์ออกไป สมโภชที่บรมบรรพต เสร็จแล้วเชิญพระพุทธรูปแห่กลับเข้าพระราชวัง

เนื่องในการสร้างบรมบรรพตครั้งนั้น พระบาทสมเด็จพระ จอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชปรารภถึงพระปรางค์ใหญ่องค์หนึ่ง ที่วัดสระเกศ ที่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสร้างค้างไว้ ทรงพระราชดำริว่าของใหญ่ไม่ควรจะทิ้งไว้ให้เป็นกองอิฐอยู่ จึงโปรด เกล้าโปรดกระหม่อมให้พระยาศรีพิพัฒน์ (แพ บุนนาค) ผู้เป็นบุตร สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาพิชัยญาติ (ทัต บุนนาค) ผู้เป็นแม่กอง

สร้างในรัชกาลที่ 3 นั้น เป็นแม่กองสร้างในรัชกาลของพระองค์ และโปรดให้พระยาราชสงครามเป็นนายช่างกระทำซ่อมแปลงภูเขา ก่อพระเจดีย์ขึ้นไว้บนยอด ครั้นใน เดือน 6 ปีฉลู พุทธศักราช 2408 ได้เสด็จไปวางศิลาฤกษ์ทำการซ่อมต่อมาจนตลอดรัชกาล โปรดให้เปลี่ยนพระนามพระเจดีย์ภูเขาทองใหม่ว่า **“บรมบรรพต”** ตามนามบรมบรรพตที่เคยสร้างในท้องสนามหลวงครั้งนั้น

การสร้างต่อมาในรัชกาลที่ 5

การซ่อมบรมบรรพตยังคงมาทำสำเร็จรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และในรัชกาลนี้โปรดให้ตัดถนนสระประทุมต่อจากถนนบำรุงเมือง ให้ทำสะพานมหาตไทยุทิศและถนนบริพัตรต่อจากถนนสระประทุมเข้าไปถึงลานบรมบรรพตด้วยสายหนึ่ง ต่อมาเมื่อตัดถนนจักรพรรดิต่อถนนวรจักร โปรดให้ถมคลองข้างหน้าวัดท่าถนนและทำกำแพงวัด หน้าวัดออกถนนใหญ่ได้ในครั้งนั้น แล้วโปรดให้ทำสะพานข้ามคลองข้างหลังวัด ต่อจากถนนสระประทุมเข้ามาในลานบรมบรรพตอีกสายหนึ่ง บรมบรรพตนี้ ต้องใช้เวลาสร้างถึง 3 รัชกาล จึงได้สำเร็จเรียบร้อย ในสมัยรัชกาลที่ 5 นี้บรมบรรพตนั้น คนทั้งหลายนิยมเรียกว่า **“ภูเขาทอง”** แม้จะเป็นนามที่ไม่ถูกต้องแต่ก็เรียกกันจนติดปากมาเสียนานแล้ว และยังมีบางคน

บัญญัติชื่อเรียกว่า "สุวรรณบรรพต" ซึ่งเป็นชื่อที่เรียกผิด ดังนั้น
รัชกาลที่ 5 จึงทรงประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา ให้คงใช้เรียกว่า
"บรมบรรพต" อันเป็นนามที่ถูกต้อง

การทรงบรรจุพระบรมสารีริกธาตุครั้งที่ 1

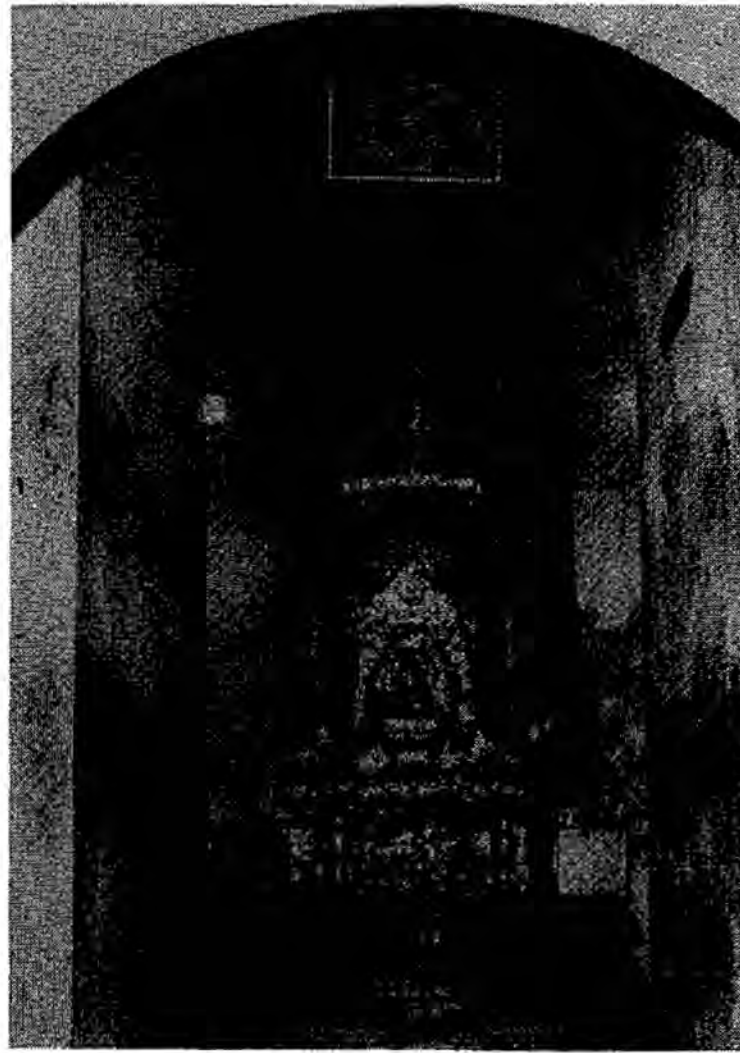
ในรัชกาลที่ 5 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรด
ให้บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ 2 คราว คือคราวแรกโปรดให้อัญเชิญ
พระบรมสารีริกธาตุที่ได้อธิษฐานไว้ในพระบรมราชจักรีวงศ์ มีกระบวน
แห่ออกจากพระมหาราชวัง ไปประดิษฐาน ณ โรงพระราชพิธีที่
บรมบรรพตวัดสระเกศในวันศุกร์ เดือนยี่ ขึ้น 1 ค่ำ ปีฉลู นพศก
จุลศักราช 1239 ตรงกับพุทธศักราช 2420 ได้เสด็จพระราชดำเนิน
ไปทรงบรรจุพระบรมสารีริกธาตุในพระเจดีย์ใหญ่บนบรมบรรพต

การทรงบรรจุพระบรมสารีริกธาตุครั้งที่ 2

การบรรจุพระบรมสารีริกธาตุครั้งที่ 2 นั้นมีเรื่องว่า เมื่อ
พระพุทธศักราช 2441 มิสเตอร์วิลเลียม แคลกตัน เบิปเป ชาวอังกฤษ
ได้ขุดพบอัฐิธาตุในพระสถูป ณ ที่ใกล้ตำบลปิปรากะ ตั้งอยู่ปลาย
แดนเนปาล คือเมืองกบิลพัสดุ์ มีอักษรจารึกเป็นอย่างเก่าที่สุดใน
อินเดียบอกว่า เป็นพระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้า คือส่วนที่

กษัตริย์ศากยราช ในกรุงกบิลพัสดุ์ได้รับแบ่งปันในเวลาที่ถูกถวาย
พระเพลิงพระพุทธรูป เวลานั้นมาเคลสเคอสน์เป็นอุปราชครอง
อินเดียอยู่ แต่ก่อนเคยอยู่ที่กรุงเทพฯ มีความคุ้นเคยกับพระบาท
สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ปรารภว่า สมเด็จพระเจ้าแผ่นดินที่
เป็นพุทธศาสนูปถัมภกมีอยู่ในโลกปัจจุบันนี้ แต่ พระบาทสมเด็จพระ
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวพระองค์เดียว มีความประสงค์จะถวาย
พระบรมสารีริกธาตุนั้นแต่พระองค์ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้
เจ้าพระยายมราช (ปั้น สุขุมเปรี๊ญ) แต่ครั้งยังเป็นพระยาสุขุมนัย
วินิตเป็นผู้แทนประเทศไทยออกไปเชิญพระบรมสารีริกธาตุนั้น และ
ครั้งนั้น พวกที่นับถือพระพุทธศาสนาในนานาประเทศ คือ ญี่ปุ่น พม่า
ลังกา และประเทศไซบีเรีย ต่างก็ได้ส่งทูตเข้ามาทูลขอพระบรม
สารีริกธาตุ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้พระราชทาน
ไปตามประสงค์ พระบรมสารีริกธาตุที่เหลือนั้น โปรดสร้าง
พระเจดีย์ทองสัมฤทธิ์เป็นที่บรรจุ แล้วโปรดให้ประกอบพระราชพิธี
บรรจุในพระเจดีย์บนยอดบรมบรรพต เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม พุทธศักราช
2440 การบรรจุพระบรมสารีริกธาตุดังนี้ พระบาทสมเด็จพระ
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระประชวร เสด็จพระราชดำเนินไม่ได้ จึง
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้าอัษฎางค์เดชาวุธ
กรมขุนนครราชสีมา เสด็จแทนพระองค์

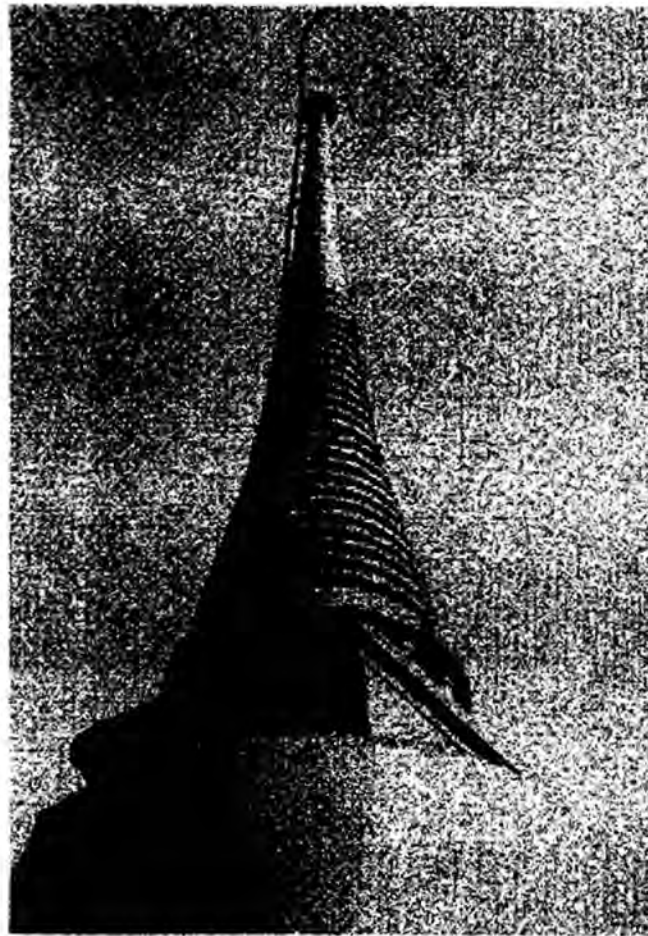
พระสถูป ภายในองค์พระเจดีย์บนภูเขาทอง

การทรงบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ครั้งที่ 3

ครั้นปี พ.ศ. 2509 ทางราชการโดยกระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการอำนวยการบูรณะพระบรมบรรพตวัดสระเกศราชวรมหาวิหาร” มี ฯพณฯ พลเอกประภาส จารุเสถียร รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นประธาน คณะกรรมการได้ปรึกษาหารือกันแล้วมีมติให้บุโมเสคสีทองที่องค์พระเจดีย์ ยอดบรมบรรพต

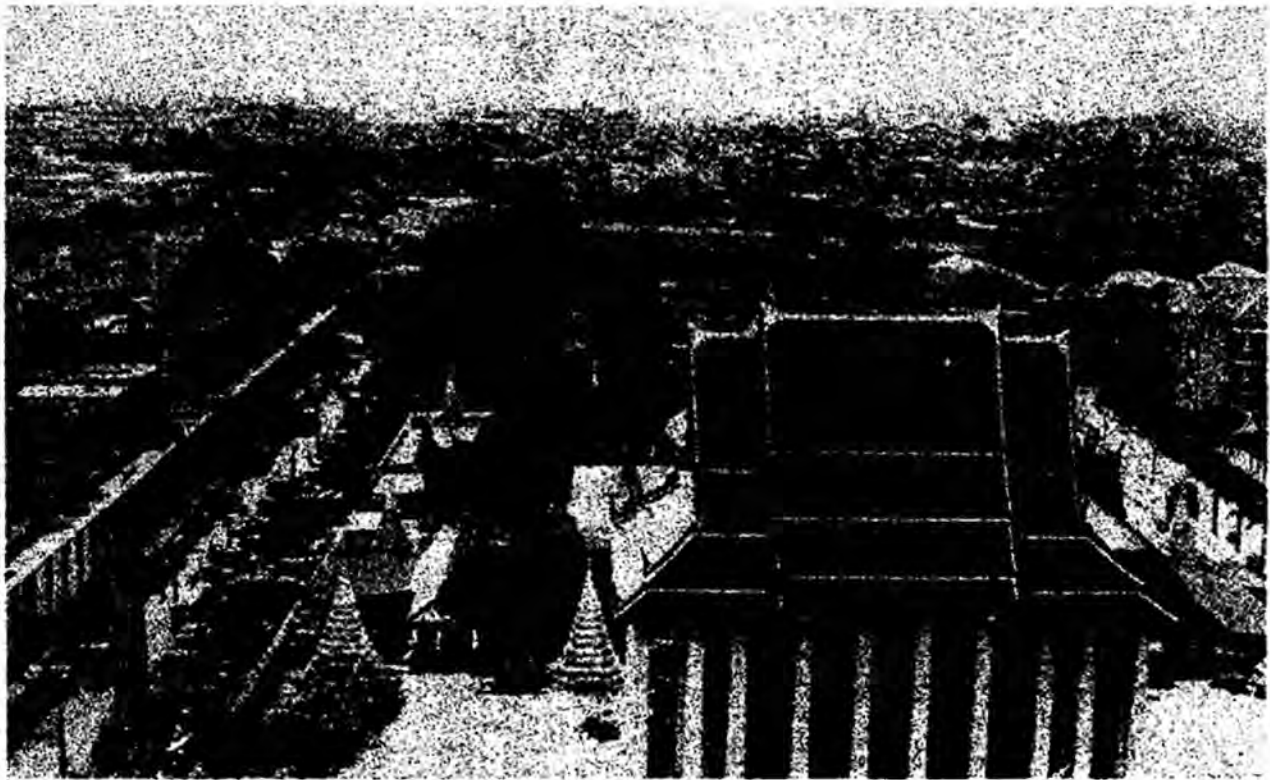

สร้างพระเจดีย์เล็กขึ้นอีก 4 มุม และปรับปรุงบางส่วนตามความเหมาะสม
 ทั้งให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จทันงานนมัสการประจำปี พ.ศ.
 2509 โดยมอบให้เทศบาลนครกรุงเทพฯ เป็นผู้ดำเนินการบูรณะ
 ใช้งบประมาณหนึ่งล้านสองแสนบาทเศษ

องค์พระเจดีย์บนภูเขาทอง ซึ่งบุโมเสกสีทอง

ครั้นดำเนินการเสร็จตามที่กำหนดแล้ว ฯพณฯ พลเอกประภาส
 จารุเสถียร รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
 ได้กราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนิน
 ทรงบรรจุพระบรมสารีริกธาตุในพระเจดีย์บนลูกแก้วโดยทรงชัก
 สายสูตรขึ้นไป เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2509 เวลา 09.00 น.

ส่วนพุทธาวาสมองเห็นพระวิหารที่ประดิษฐานพระอัฐารส

พระวิหาร

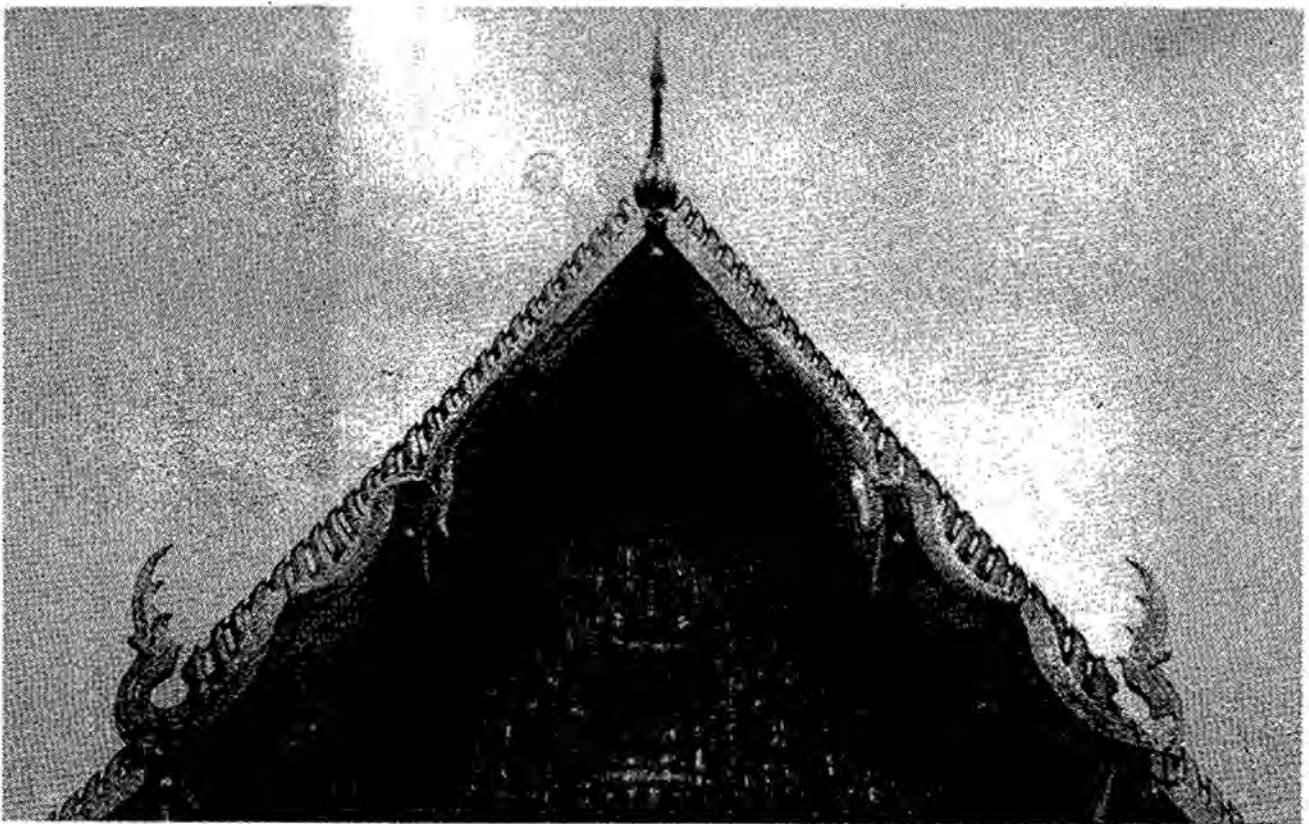
ต่อจากบรมบรรพตทางด้านตะวันออกซึ่งมีเมรุคั่นอยู่เป็น พระวิหารหลังสูงใหญ่ หลังคามุงด้วยกระเบื้องเคลือบ มีข้อฟ้าใบระกา หน้าบันทั้งสองด้านประดับกระจกสี พระวิหารหลังนี้เป็นที่ประดิษฐานพระอัฐารส เป็นพระพุทธรูปเก่าแก่ เชิญมาประดิษฐานไว้ในสมัยรัชกาลที่ 3 บ่ายหน้าไปสู่ทิศเหนือ มีเรื่องเล่าว่า เมื่อพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินทอดกฐินที่วัดสระเกศนี้ย่อมเสด็จมา โดยทรงขลมารคผ่านคลองมหานาค เสด็จขึ้นวัดสระเกศทางทิศเหนือ เดิมมีศาลาอยู่ริมคลองมหานาคด้วย ทรงจุดธูปเทียนถวายสักการะพระอัฐารส ก่อนแล้วจึงเสด็จเข้าพระอุโบสถ

พระอุโบสถ

พระอุโบสถตั้งอยู่ภายในกำแพงแก้ว เนื่องกันกับพระวิหาร พระ
อัญjaras มีพระระเบียงรอบพระอุโบสถระหว่างกำแพงแก้วกับพระ
ระเบียงนั้น มีพระเจดีย์รายรอบ

พระอุโบสถประดิษฐานอยู่ตรงกลาง พระระเบียงมีพัทธสีมาตั้งราย
รอบอยู่ 8 ทิศ ประดิษฐานอยู่ในซุ้มทรงกูปช้าง ประดับด้วยกระเบื้องที่
สั่งมาจากเมืองจีนวิจิตรสวยงาม โบสีมาแต่ละซุ้มนั้นสลักด้วยศิลา
ประดับกระจกสีซุ้มละ 2 โบ

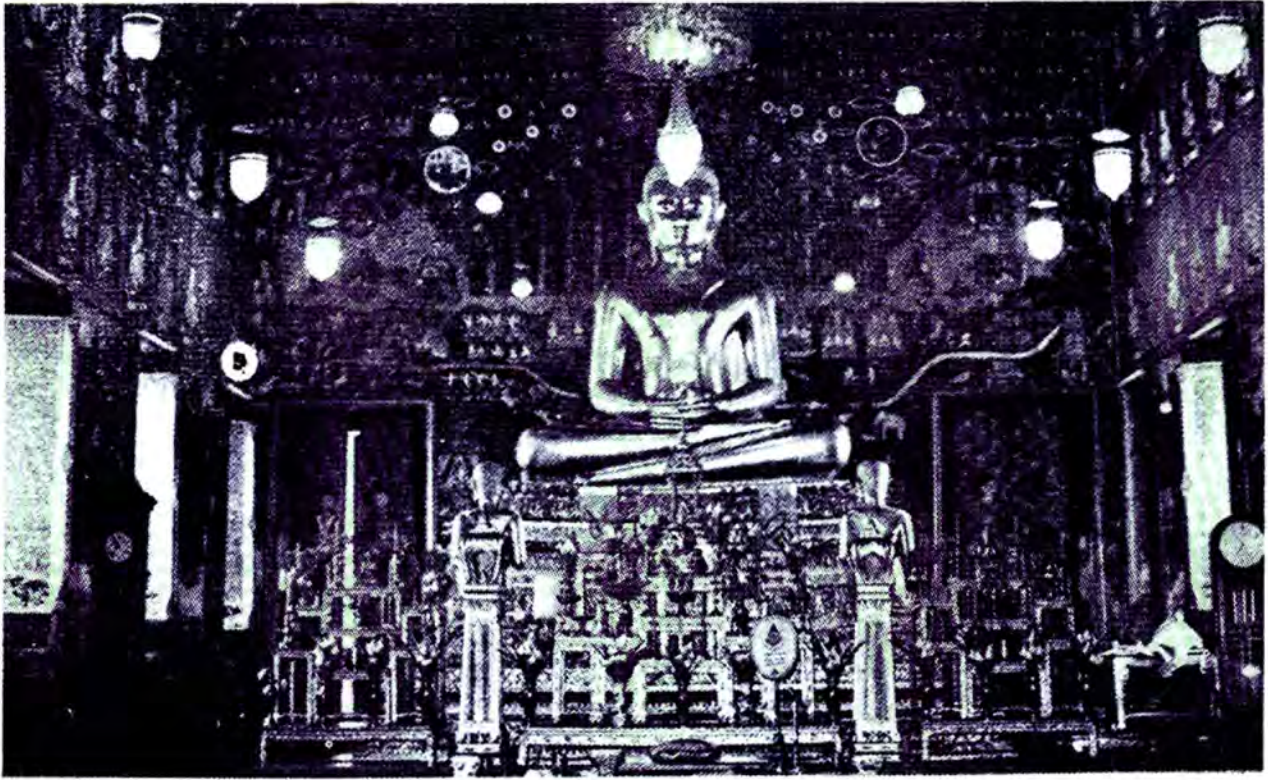
หน้าบันพระอุโบสถ ซึ่งมีรูปนารายณ์ทรงครุฑ
ประกอบด้วยช่อฟ้าใบระกาหางหงส์

พระอุโบสถหลังคามุงด้วย กระเบื้องเคลือบซึ่งดูเข้ากันกับ หลังคาพระระเบียง ประกอบด้วยช่อฟ้าใบระกาทางหงส์ มีมุขเด็จยื่น ลดหลั่นกัน หน้าบันทั้งสองด้านประดับกระจกสี มีรูปพระนารายณ์ ทรงครุฑอยู่ตรงกลาง สำแดงลักษณะเครื่องหมายแห่งพระบรมราช จักรวงศ์ ที่ทรงสถาปนามาแต่แรกสร้างกรุงเทพมหานคร ประตุนำต่างพระอุโบสถนั้นประดับด้วยชั่มวอเป็นช่อชั้น บานประตู หน้าต่างเขียนลายกนกรดน้ำดำ เพดานเขียนเป็นรูปดาวราย

พระประธานองค์ในพระอุโบสถ เป็นพระปั้นปิดทองปาง สมาธิที่ใหญ่โตพร้อมด้วยความงามสมพุทธลักษณะองค์หนึ่งใน กรุงเทพมหานคร ฝีมือปั้นเข้าใจว่าคงยุคต้นกรุงรัตนโกสินทร์ เล่า กันมาว่าปั้นหุ้มพระประธานองค์เดิมของวัดซึ่งเล็กเกินไปไม่สมกับ พระอุโบสถที่ใหญ่โต

ในการปฏิสังขรณ์ใหญ่เมื่อครั้งรัชกาลที่ 7 ทางวัดสระเกศจึง ให้เขียนภาพฝาผนังด้านในใหม่ สองด้านเบื้องล่างเป็นภาพทศชาติ ส่วนเบื้องบนเขียนภาพเทพยดา และทำวजूโลกบาล ฝาผนังด้านหน้า เขียนภาพมารวิชัย มีพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประทับนั่งขัดสมาธิอยู่ตรง กลาง พญามาราราชผู้มีพระนามว่า วัสวัติมาร นฤมิตแขนตั้งพันแขน ถืออาวุธครบมือกำลังชี้ข้างศรีเมฆัล พร้อมด้วยเสนามารผจญ พระพุทธองค์เพื่อแย่งชิงรัตนโพธิบัลลังก์ด้านหนึ่ง อีกด้านหนึ่งเป็นรูป

ภายในพระอุโบสถ พระประธานประดิษฐานอยู่ตรงกลาง
บนชุกชี ผนังด้านหลังพระประธานเป็นภาพไตรภูมิ

พญามาราชิดราชกำลังพ่ายแพ้พระศากยมุนีศรีสรรเพชญ์พุทธเจ้า มีภาพพระนางธรณีนามว่าพสุนธรีกำลังบีบมวยผมอยู่ใต้พระพุทธรูปบัลลังก์ เพื่อเป็นสักขีพยานในการที่พระพุทธรูปองค์ทรงบำเพ็ญพระบารมีมาเหล่าเสนามารกำลังแหวกว่ายไปตามกระแสธาราที่หลั่งออกมาจากมวยผมพระนางธรณีเป็นภาพสองสีสลับ ส่วนฝาผนังด้านหลังพระประธานเขียนเป็นภาพไตรภูมิ คือ ภาพสวรรค์ ภาพมนุษย์ และ ภาพนรก พระระเบียงรอบพระอุโบสถ สมเด็จพระสังฆราช ญาณโณทยมหาเถระ ครั้งทรงดำรงสมณศักดิ์เป็นสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์บูรณะปฏิสังขรณ์ใหม่หมด สิ้นเงินประมาณสองล้านบาท เมื่อพุทธศักราช

พระอัฐารส

พระพุทธรูปองค์นี้เป็นพระสำคัญของคหนึ่งในพระมหานคร มีพระนามว่า **พระอัฐารส** มีพระนามเต็มที่ว่า **พระอัฐารส ศรีสุคตทศพลญาณบพิตร** เป็นพระพุทธรูปหล่อปิดทองขนาดใหญ่สูงถึง 5 วา 1 ศอก 10 นิ้ว (21 ศอก 1 นิ้ว) ประดิษฐานอยู่บนชุกชีใน พระวิหาร ตามธรรมดาเมืองหลวงแต่ก่อนย่อมมีพระอัฐารสเป็นประจำราชธานี

ตำนานของพระอัฐารสวัดสระเกศนี้มีว่า พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงปฏิสังขรณ์วัดสระเกศทั้งพระอาราม เปลี่ยนจากเครื่องไม้ที่ได้สร้างในรัชกาลที่ 1 มาเป็นตึกแทบทั้งหมด ทรงสร้างพระวิหารหลังหนึ่งแล้วโปรดฯ ให้เชิญพระอัฐารส ซึ่งประดิษฐานอยู่ในวัดวิหารทอง เมืองพิษณุโลก มาประดิษฐานไว้จะ

เป็นปีใดไม่แน่ สันนิษฐานว่าจะเป็นในคราวเดียวกับสมเด็จพระบรม
 ราชเจ้ามหาศักดิพลเสพย์เชิญพระพุทธรูปชินสีห์มาไว้ที่วัดบวรนิเวศ เมื่อ
 พุทธศักราช 2372 เพราะมาจากเมืองพิษณุโลกด้วยกัน ว่างหลวง
 เชิญมาองค์หนึ่ง ว่างหน้าเชิญมาองค์หนึ่ง

หลวงพ่อดุสิต

หลวงพ่อดุสิต มีประวัติว่า เป็นพระประธานประจำพระ
 อุโบสถวัดดุสิตมาก่อน วัดดุสิตนั้น เดิมตั้งอยู่ในเขตพระราชฐาน
 พระราชวังสวนดุสิต อยู่ใกล้กันกับวัดแหลม ที่มีชื่อเรียกว่า วัด
 เบญจมาบพิตร เมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรง
 สร้างพระราชวังดุสิต และสวนดุสิตจำต้องขยายบริเวณเกินเนื้อที่วัด

เบญจมบพิตรและ วัดดุสิตถึง 2 วัด จึงทรงพระราชปรารภสร้าง
วัดחדใช้วัดทั้งสองขึ้นวัดหนึ่ง คือวัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม แล้ว
จึงได้โปรดให้อัญเชิญพระประธานใน พระอุโบสถวัดดุสิตไปประดิษฐาน
อยู่ในห้องด้านหลังพระวิหารพระอัฐารสซึ่งว่างอยู่ภายหลังเรียกกันว่า
“หลวงพ่อดุสิต” ประดิษฐานอยู่ตลอดมาจนทุกวันนี้

หลวงพ่อดุสิต

พระพุทธรูปองค์นี้ เป็นพระพุทธรูปหล่อ ปิดทอง ในสมัย
รัชกาลที่ 3 หน้าตักกว้าง 7 ศอก 1 คืบ ส่วนสูง 10 ศอก นับว่า
เป็นพระพุทธรูปหล่อด้วยโลหะที่ ใหญ่มากองค์หนึ่ง พระพุทธรูปที่ใหญ่
ขนาดนี้ส่วนมากปั้นด้วยปูน ชาวบ้านเรียกกันว่า**“หลวงพ่อดุสิต”** คงจะ

เนื่องจากเป็นพระพุทธรูปใหญ่นั้นเอง “หลวงพ่อดโต” ถือว่า เป็นหลวงพ่อดโต
ที่ให้ความคุ้มครอง ให้ความสุขความเจริญ

หลวงพ่อดโตประดิษฐานอยู่ที่บริเวณภูเขาทองเป็นเวลาช้านาน
หันพระพักตร์ไปทางคลองมหานาคที่ขุดผ่านบริเวณวัด หันหลังให้
ภูเขาทองมีพระวิหารทำด้วยไม้ มีฝากั้นทำด้วยไม้เช่นกัน ส่วนฐานก่อ
อิฐถือปูนสูงกว่าพื้นดินประมาณ 3 เมตร

หลวงพ่อดำ

พระพุทธรูปองค์นี้ เป็นพระปั้นปิดทอง ปางมารวิชัย หน้าตัก
กว้าง 4 ศอก ฝีมือปั้นสันนิษฐานว่า เป็นยุคต้นกรุงรัตนโกสินทร์เป็น
พระพุทธรูปที่คู่กับบรมบรรพต (ภูเขาทอง) มาแต่ต้น เล่ากันมาว่า

สร้างไว้ให้เพื่อเจ้านายและพุทธบริษัททั่วไปที่ไม่สามารถขึ้นไปบูชาบน
องค์บรมบรรพต ได้บูชาที่พระพุทธรูปองค์นี้

โดยเรียกกันทั่วไปว่า “หลวงพ่อดำ” เล่ากันว่า แต่เดิมลงรัก
ไว้ แต่ไม่ได้ปิดทอง เดิมที่มีวิหารไม้หลังเล็ก ๆ ไม่มีฝาผนัง ก่อกำแพง
ไว้สูงประมาณครึ่งเมตร ต่อมา เมื่อ พ.ศ. 2512 ทางวัดคิดสร้าง
พระวิหารเพื่อให้เหมาะสมกับพระพุทธรูปที่สำคัญประจำวัด โดยสร้าง
พระวิหารหลังนี้ ลักษณะทรงไทยประยุกต์

โพธิลังกา

โพธิ์ต้นนี้ เป็นพันธุ์พระศรีมหาโพธิ์ที่ตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า
ประดิษฐานอยู่ในรูปสี่เหลี่ยมสูงประมาณวาเศษ ด้านกว้างประมาณ
สามวาเศษ มีประวัติว่าเมื่อรัชกาลที่ 2 ปีกอ จศก จุลศักราช 1176
ตรงกับพุทธศักราช 2357 โปรดให้เลือกพระภิกษุผู้ชอบเที่ยวอุตงค์
ได้พระอาจารย์ดีกับพระอาจารย์เทพ เป็นหัวหน้าเป็นสมณฑูตออกไป
ลังกาทวีป สมณฑูตไปอยู่เป็นเวลาสามปี ครั้นกลับมาได้นำต้นโพธิ์
ลังกาพันธุ์ พระศรีมหาโพธิ์เมืองอนูราชบุรีมาถวาย พระบาทสมเด็จพระ
พระพุทธเลิศหล้านภาลัย 3 ต้น โปรดให้ปลูกไว้ที่วัดมหาธาตุต้น 1
วัดสระเกศ ต้น 1 วัดสุทัศน์เทพวราราม ต้น 1 ปรากฏอยู่จนทุกวันนี้

หอไตร

หอไตร ตั้งอยู่ที่คณะ 10 ด้านใต้ของบรมบรรพต ตาม
 ธรรมเนียมการก่อสร้างวัดแต่โบราณมา นิยมปลูกหอไตรไว้ประจำวัดด้วย
 หอไตรนี้ เรียกเต็มว่า **“หอพระไตรปิฎก”** เป็นที่เก็บคัมภีร์พระพุทธ
 ศาสนา นับตั้งแต่พระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกาและสังคหวัตถุ
 ตลอดจนอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมเรียกว่า **“พระธรรม”** เป็นหอสมุดประจำ
 วัด และนิยมสร้างในสระน้ำเพื่อป้องกันสัตว์ที่จะทำลายหนังสือ เช่น
 ปลวกและหนูเป็นต้น หอไตรวัดสระเกศก็อยู่ในลักษณะดังกล่าว ปลูก
 ในสระ แต่บัดนี้ถมเสียแล้ว พื้นล่างเทพูนปูด้วยซีเมนต์ ของเดิม
 สร้างเป็นเรือนไม้ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 1 มีเฉลียงรอบ หลังคามีช่อฟ้า

โบระกา ฝาและบานประตูหน้าต่างแกะลายจำหลัก และมีรอยเขียนลายรดน้ำดำ ฝีมือสร้างแสดงถึงความประณีตบรรจง เคยได้รับการบูรณะมาครั้งหนึ่งสมัยรัชกาลที่ 3

พระตำหนัก

พระตำหนักนี้ ตั้งอยู่ใกล้กับหอไตรในคณะ 10 สร้างเป็นห้องโถงใหญ่ ขนาด 7 ห้อง กั้นห้องไว้ด้วยฝาเป็นสองส่วน ฝาห้องนั้นแกะลายจำหลัก หลังคามีช่อฟ้าด้วย เดิมเป็นกุฎีเจ้าอาวาส เข้าใจกันว่าเป็นพระตำหนักที่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก พระราชทานให้สร้างไว้ ถ้าเป็นดังนั้นก็สันนิษฐานว่า สถานที่ปลูกตรงนั้นอาจจะเป็นพลับพลาที่ประทับ ทรงกรมมูรธาภิเษกที่วัดสระแถมครานั้นก็เป็นได้ และศาลาการเปรียญที่สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพทรงไว้ว่าสร้างทับสระที่ทรงมูรธาภิเษกก็อยู่ข้าง ๆ พระตำหนักนั่นเอง ทางด้านตะวันออกศาลาการเปรียญในบัดนี้เป็นตึกชั้นเดียวสร้างสมัยรัชกาลที่ 3 มิได้โปรดให้รื้อศาลาการเปรียญหลังเดิม อันเป็นเรือนไม้ซึ่งสร้างสมัยรัชกาลที่ 1 อันตั้งอยู่ด้านหลังวัด ต่อมาเมื่อรัชกาลที่ 5 โปรดให้ตัดถนนบริพัตร ศาลาการเปรียญหลังเดิมนั้นขวางกั้นถนนอยู่จึงโปรดให้รื้อเสีย

โรงเรียนปริยัติธรรม

เยื้องพระอุโบสถ เป็นที่ตั้งตึกสองชั้นหลังใหญ่อีกหลังหนึ่ง หลังคามุงด้วยกระเบื้องเคลือบประกอบด้วยช่อฟ้าใบระกาทางหงส์พร้อม สร้างเป็นจตุรมุขเป็นโรงเรียนพระปริยัติธรรม ที่หน้าบันด้านเหนือมีอักษรบอกไว้ว่าตึก "สมเด็จพระญาณโกศลมหาเถระ 2501" มีรั้วโปร่ง ตึกหลังนี้ สมเด็จพระสังฆราช ญาณโกศล มหาเถระ ครั้นดำรงสมณศักดิ์เป็นสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ สร้างเมื่อพุทธศักราช 2501

ตำหนักสมเด็จพระสังฆราช

ตำหนักสมเด็จพระสังฆราช ตั้งอยู่ทางด้านใต้ของพระวิหาร ติดกับโรงเรียนพระปริยัติธรรม สร้างแบบศิลปประยุกต์ หลังคามุงด้วยกระเบื้องเคลือบ คณะศิษยานุศิษย์สร้างถวายสมเด็จพระสังฆราชญาณโกศลมหาเถระ ตั้งแต่ยังทรงดำรงสมณศักดิ์เป็นสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ แต่มาเสร็จเมื่อพระองค์ได้รับสถาปนาเป็นสมเด็จพระสังฆราช จึงกลายเป็นตำหนัก และเรียกกันว่า ตำหนักสมเด็จพระสังฆราช สมัยเมื่อพระองค์ทรงพระชนม์อยู่ได้ใช้เป็นที่พักประชุมมหาเถรสมาคม ซึ่งเป็นที่ประชุมชั้นสูงสุดด้านพุทธจักรในประเทศไทย

การศึกษา

ส่วนสังฆาวาส (ในภาพจากขวาตามถนน) โรงเรียนมัธยมวัดสระเกศ

โรงเรียนปริยัติธรรม และตำนักสมเด็จฯ

วัดสระเกศได้เป็นสำนักเรียนบาลีและนักธรรมมาแต่สมัยต้น
ที่คณะสงฆ์ให้มีการจัดตั้งสำนักเรียนในวัดต่าง ๆ ขึ้น มีผู้สำเร็จการ
ศึกษาจากสำนักเรียนนี้เป็นจำนวนมาก เฉพาะปี พ.ศ. 2517 มี
สามเณรเปรียญอยู่ในวัดจำนวน 52 รูป ซึ่งเป็นจำนวนสามเณร
เปรียญที่มากกว่าทุกวัดทั่วประเทศ

อนึ่ง ทางคณะสงฆ์ได้กำหนดให้สำนักเรียนวัดสระเกศเป็น
สถานที่สอบเปรียญธรรม 3 ประโยค และเปรียญธรรม 6 ประโยค
ส่วนภูมิภาคทุกจังหวัด มาแต่ พ.ศ.2504 จนถึงปัจจุบัน

ในปีการศึกษา 2517 มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้ขอใช้โรงเรียนปริยัติธรรม เป็นสถานที่ศึกษา
ของ **“โรงเรียนบาลีอบรมศึกษา”** ซึ่งเป็นการศึกษาส่วนหนึ่งของ
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

โรงเรียนในอาณาเขตวัด

นอกจากมีปูชนียสถาน ปูชนียวัตถุ และการศึกษาทางพระพุทธ
ศาสนาดังกล่าวแล้ว ในอาณาเขตของวัดสระเกศได้เป็นที่ตั้งโรงเรียน ๒
โรงเรียน คือ

1. โรงเรียนมัธยมศึกษา ระดับ ม.ศ. 1 ถึง ม.ศ. 5 เรียก ชื่อ
ว่า **“โรงเรียนวัดสระเกศ”**
2. โรงเรียนฝึกอาชีพ ซึ่งเดิมเรียกว่า **“โรงเรียนช่างไม้
วัดสระเกศ”** ต่อมา เปลี่ยนเป็น **“โรงเรียนสารพัดช่างพระนคร”**

สภาร่างรัฐธรรมนูญ

รวบรวมโดย อารีวรรณ พุททรัพย์

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พุทธศักราช 2539 ได้เพิ่มบทบัญญัติ ให้มีการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ โดยให้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญ ทำหน้าที่จัดทำร่างรัฐธรรมนูญซึ่งจะมีสมาชิก 99 คน ประกอบด้วย

1. สมาชิกซึ่งรัฐสภาเลือกตั้ง ได้จังหวัดละ 1 คน ปัจจุบันประเทศไทยมี 76 จังหวัด จึงมีสมาชิกประเภทนี้ 76 คน

2. สมาชิกซึ่งรัฐสภาเลือกตั้งจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์ จำนวน 23 คน ซึ่งมาจาก

ก. ผู้เชี่ยวชาญสาขากฎหมายมหาชน จำนวน 8 คน

ข. ผู้เชี่ยวชาญสาขารัฐศาสตร์หรือรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 8 คน

ค. ผู้มีประสบการณ์ด้านการเมือง การบริหารราชการแผ่นดิน หรือการร่างรัฐธรรมนูญตามที่ประธานรัฐสภากำหนด จำนวน 7 คน

**คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิก
สภาร่างรัฐธรรมนูญ**

สมาชิกที่มาจากตัวแทนของจังหวัด

- คุณสมบัติ

1. มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
2. มีอายุไม่ต่ำกว่า 35 ปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง
3. สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าชั้นปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
4. มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 1 ปี นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งหรือเกิดในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง

- ลักษณะต้องห้าม

1. ดิถยาเสพติดให้โทษ
2. เป็นบุคคลล้มละลายซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี
3. วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
4. เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช
5. อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งโดยคำพิพากษา
6. เป็นบุคคลหูหนวกและเป็นใบ้
7. ต้องคำพิพากษาให้จำคุก และถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล
8. เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไป โดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีในวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท
9. เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ

หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่า
กระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

10. เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สิน
ตกเป็นของแผ่นดิน เพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

11. เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่นหรือคณะ
ผู้บริหารท้องถิ่น

12. เคยถูกวุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎรมีมติให้พ้นจาก
สมาชิกภาพโดยยังไม่พ้นกำหนด 4 ปี นับแต่วุฒิสภาหรือสภา
ผู้แทนราษฎรมีมติจนถึงวันเลือกตั้ง

13. เป็นสมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือ
ข้าราชการการเมือง

14. เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

15. เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือ
รัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่น

สมาชิกที่มาจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์

- คุณสมบัติ

1. มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

2. มีอายุไม่ต่ำกว่า 35 ปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง

3. สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าชั้นปริญญาตรี หรือเทียบเท่า

- ลักษณะต้องห้าม

1. ดิถยาเสพติดให้โทษ

2. เป็นบุคคลล้มละลายซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี

3. วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

4. เป็นภิกษุ สามเณร นักพรตหรือนักบวช

5. อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งโดยคำพิพากษา

6. เป็นบุคคลหูหนวกและเป็นใบ้

7. ต้องคำพิพากษาให้จำคุก และถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล

8. เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไปโดยได้พ้น

โทษมายังไม่ถึงห้าปีในวันเลือกตั้ง เว้นแต่ความผิดอันได้กระทำโดย
ประมาท

9. เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงาน
ของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการ
ทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

10. เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สิน
ตกเป็นของแผ่นดิน เพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

11. เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือคณะ
ผู้บริหารท้องถิ่น

12. เคยถูกวุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎรมีมติให้พ้นจาก

สมาชิกภาพ โดยยังไม่พ้นกำหนด 4 ปี นับแต่วุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎรมิมีมติจนถึงวันเลือกตั้ง

13. เป็นวุฒิสมาชิกในสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือข้าราชการการเมือง

ที่มาของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ

- มาจากตัวแทนของจังหวัด

1) ให้ยื่นใบสมัครพร้อมด้วยหลักฐานต่อผู้ว่าราชการจังหวัดที่ตนมีภูมิลำเนาหรือที่ตนเกิด ตามแบบและภายในกำหนดเวลาที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา ซึ่งต้องกำหนดวันรับสมัครให้เป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร

2) เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดตรวจคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และเห็นว่าถูกต้องแล้ว

2.1 ในกรณีที่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่เกิน 10 คน ให้ส่งรายชื่อของผู้สมัครรับเลือกตั้งไปยังประธานรัฐสภา เพื่อดำเนินการต่อไป

2.2 ในกรณีที่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเกิน 10 คนให้ผู้ว่าราชการจังหวัดจัดให้มีการประชุมพร้อมกันระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้งเพื่อลงคะแนนเลือกตั้งกันเอง โดยลงคะแนนลับ และผู้สมัครแต่ละคนให้มีสิทธิลงคะแนนเลือกผู้สมัครด้วยกันเองได้คนละไม่เกิน 3 คน

เพื่อให้ได้ผู้สมัครที่มีคะแนนสูงสุดจำนวน 10 คน แต่ถ้าในกรณีที่มีผู้สมัครได้รับคะแนนเท่ากัน ซึ่งเกิน 10 คน ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดจัดให้มีการลงคะแนนใหม่ เฉพาะผู้ที่ได้รับคะแนนเท่ากัน

3) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการแล้วเสร็จ และส่งรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งให้ประธานรัฐสภา ภายในห้าวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดวันรับสมัครรับเลือกตั้ง

4) ให้ประธานรัฐสภาจัดทำบัญชีรายชื่อที่ได้รับจากผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด โดยแยกเป็นรายชื่อของแต่ละจังหวัด และให้เรียงรายชื่อของผู้สมัครรับเลือกตั้งของแต่ละจังหวัดตามลำดับตัวอักษร

มาจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์

ก. ผู้เชี่ยวชาญสาขากฎหมายมหาชน
 ข. ผู้เชี่ยวชาญสาขารัฐศาสตร์หรือรัฐประศาสนศาสตร์
 ค. ผู้มีประสบการณ์ด้านการเมือง การบริหารราชการแผ่นดิน หรือการร่างรัฐธรรมนูญ ตามหลักเกณฑ์ที่ประธานรัฐสภากำหนด คือ:-

1) ให้สภาสถาบันอุดมศึกษาที่มีการให้ปริญญาในสาขาวิชานิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ หรือรัฐประศาสนศาสตร์แต่ละแห่ง คัดเลือกบุคคล(จากประเภท ก,ข,และค) ซึ่งมีคุณสมบัติที่จะเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ประเภทละไม่เกิน 5 คน

2) จัดทำเป็นบัญชีรายชื่อของแต่ละประเภท พร้อม

ทั้งรายละเอียดตามที่ประธานรัฐสภากำหนด และส่งให้ประธานรัฐสภาภายในห้าวันนับแต่วันพ้นกำหนดวันรับสมัครรับเลือกตั้ง

3) ให้ประธานรัฐสภาจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลที่สภาสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ส่งมาแยกเป็นประเภทแต่ละบัญชีโดยให้เรียงรายชื่อตามลำดับตัวอักษร

ขั้นตอนการเลือกตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ โดยรัฐสภา

1. เมื่อประธานรัฐสภาจัดทำบัญชีรายชื่อของผู้สมัครรับเลือกตั้งของแต่ละจังหวัดตามลำดับตัวอักษร และได้รับบัญชีรายชื่อของบุคคลที่สภาสถาบันอุดมศึกษาส่งมาแล้ว ให้ประธานรัฐสภาจัดให้มีการประชุมร่วมกันของรัฐสภาภายใน 10 วัน นับแต่วันที่ได้รับบัญชีรายชื่อครบถ้วน

2. ให้สมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครจากบัญชีรายชื่อจากจังหวัดต่าง ๆ จังหวัดละหนึ่งคน และเลือกตั้งบุคคลจากบัญชีรายชื่อที่สภาสถาบันอุดมศึกษาส่งมาตามจำนวนแต่ละประเภท ตามจำนวนที่กำหนด การลงคะแนสดังกล่าวให้กระทำเป็นการลับ

3. ผู้ได้รับเลือกตั้งจากแต่ละจังหวัดและผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์ ซึ่งได้คะแนนสูงสุดตามลำดับตามจำนวนที่กำหนดไว้

ในแต่ละประเภทนั้น ๆ เป็นผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ

4. ในกรณีที่มีผู้ได้คะแนนเท่ากันในลำดับใดอันเป็นเหตุให้มีจำนวนผู้ได้รับคะแนนสูงสุดเกินจำนวนที่กำหนด ให้ดำเนินการลงคะแนนใหม่เฉพาะผู้ได้รับคะแนนเท่ากัน แต่ถ้ายังมีคะแนนเท่ากันอีก ให้ประธานรัฐสภาทำการจับสลากให้ผู้ใดให้ผู้นั้นเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง

5. ให้ประธานรัฐสภาประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญในราชกิจจานุเบกษา

การเริ่มต้นและการสิ้นสุดของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ

การเริ่มต้น

สมาชิกภาพของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญทั้งที่มาจากตัวแทนของจังหวัด และที่มาจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์ เริ่มตั้งแต่วันที่ได้รับเลือกตั้งจากรัฐสภา

การสิ้นสุด

สมาชิกภาพของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญทั้งที่มาจากตัวแทนของจังหวัด และที่มาจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์ สิ้นสุดลงเมื่อ

- 1) สภาร่างรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลง ในกรณีดังต่อไปนี้

1.1 สภาร่างรัฐธรรมนูญมีจำนวนสมาชิกเหลืออยู่
ไม่ถึงกึ่งหนึ่ง

1.2 สภาร่างรัฐธรรมนูญจัดทำร่างรัฐธรรมนูญไม่
แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่
มีสมาชิก สภาร่างรัฐธรรมนูญครบจำนวน

1.3 เมื่อร่างรัฐธรรมนูญได้ประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษา ให้ใช้บังคับเป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

1.4 เมื่อร่างรัฐธรรมนูญตกไป ในกรณีต่อไปนี้

ในกรณีที่รัฐสภาวินิจฉัยว่าร่าง
รัฐธรรมนูญมีลักษณะที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบ
ประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขหรือเปลี่ยนแปลง
ของรัฐ

- ในกรณีที่พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็น
ชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญและพระราชทานคืนมา หรือเมื่อพ้น
กำหนดเก้าสิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมา

- ในกรณีการออกเสียงประชามติ ถ้า
ประชาชนโดยเสียงข้างมากไม่เห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญนั้น
หรือมีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงประชามติเป็นจำนวนไม่ถึงหนึ่งในห้าของ
จำนวนผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติ

2. ตาย

3. ลาออก

4. ขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามการเป็นสมาชิก

สภาร่างรัฐธรรมนูญ

การดำเนินงานของสภาร่างรัฐธรรมนูญ

หลังจากที่ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาได้พิจารณาและลงมติเลือกตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ จำนวน 99 คน ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2539 แล้วได้มีการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 7 มกราคม 2540 เพื่อเลือกประธานและรองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งที่ประชุมมีมติเลือก

1. นายอุทัย พิมพ์ใจชน เป็นประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ
2. ศาสตราจารย์กระมล ทองธรรมชาติ เป็นรองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง
3. นางยุพา อุดมศักดิ์ เป็นรองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง

ต่อมาสภาร่างรัฐธรรมนูญได้มีการประชุมเพื่อพิจารณากำหนดแนวทางในการดำเนินงานตามภารกิจ เนื่องจากรัฐธรรมนูญ มาตรา 211 เตรส ได้กำหนดให้สภาร่างรัฐธรรมนูญ จัดทำร่างรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จเพื่อเสนอรัฐสภาพิจารณาภายใน 240 วัน ทั้งนี้ โดยต้องคำนึงถึงความคิดเห็นของประชาชนเป็นสำคัญ ด้วยข้อจำกัดของเวลาและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญดังกล่าว สภาร่างรัฐธรรมนูญจึงได้มีมติ ดังนี้

1. ตั้งคณะกรรมการสามัญประจำสภาร่างรัฐธรรมนูญ

เพื่อแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบให้ครอบคลุมภารกิจในการจัดทำรัฐธรรมนูญขึ้น 5 คณะ คือ

1.1 คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ

กรรมาธิการคณะนี้ประกอบด้วยกรรมาธิการ จำนวน 29 คน มีนายอานันท์ ปันยารชุน เป็นประธาน ทำหน้าที่ยกร่างรัฐธรรมนูญและกำหนดกรอบความคิดพื้นฐาน หลักการ และสาระสำคัญที่ควรจะนำไปบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ โดยได้กำหนดกรอบขึ้น 3 กรอบ ประกอบด้วย

กรอบที่ 1 สิทธิ เสรีภาพและการมีส่วนร่วมของพลเมือง

กรอบที่ 2 การตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ

กรอบที่ 3 สถาบันการเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันการเมือง

1.2 คณะกรรมาธิการรับฟังความคิดเห็นและประชาพิจารณ์

กรรมาธิการคณะนี้ประกอบด้วยกรรมาธิการ จำนวน 38 คน มีศาสตราจารย์ อมร รักษาสัตย์ เป็นประธาน ทำหน้าที่รับฟังความคิดเห็นและประชาพิจารณ์ขององค์การเอกชน สมัชชา กลุ่ม ชมรม สหภาพ สหกรณ์ และประชาชนทั่วไป สนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมาธิการวิสามัญรับฟังความคิดเห็นและประชาสัมพันธ์ประจำจังหวัดของแต่ละจังหวัด จัดให้มีการรับฟัง

ความคิดเห็นจากประชาชนด้วยวิธีต่าง ๆ แล้วรวบรวมข้อมูลสรุปผลวิเคราะห์แนวความคิดเห็นที่ได้รับมา ส่งให้สภาร่างรัฐธรรมนูญและคณะกรรมการคณะต่าง ๆ ใช้ประกอบการพิจารณา รวมทั้งดำเนินการสอบถามความคิดเห็นของประชาชนตามหลักวิชาการร่วมกับสถาบันอื่น เพื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับความคิดเห็นที่ได้รับฟังมา

1.3 คณะกรรมการประชาสัมพันธ์

กรรมการคณะนี้ประกอบด้วยกรรมการ จำนวน 17 คน มีนายสมเกียรติ อ่อนวิมล เป็นประธาน ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสภาร่างรัฐธรรมนูญและคณะกรรมการคณะอื่น โดยมุ่งกระจายข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนทราบถึงกระบวนการและหลักการ รวมทั้งสาระสำคัญที่จะนำไปบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ สร้างความตื่นตัวให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำรัฐธรรมนูญให้มากที่สุด

1.4 คณะกรรมการวิชาการ ข้อมูล และศึกษาแนวทางการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ

กรรมการคณะนี้ประกอบด้วยกรรมการ จำนวน 17 คน มีศาสตราจารย์กระมล ทองธรรมชาติ เป็นประธาน ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาทางวิชาการให้แก่สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญและคณะกรรมการคณะอื่น รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลใน

ประเด็นต่าง ๆ ที่จะนำไปบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และศึกษาแนวทางการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์และสาระสำคัญของกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ เพื่อเป็นแนวทางในการตรากฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญต่อไป

1.5 คณะกรรมาธิการจดหมายเหตุ ตรวจสอบรายงานการประชุมและกิจการสภา

กรรมาธิการคณะนี้ประกอบด้วยกรรมาธิการ จำนวน 17 คน มีนายเดโช สวานานนท์ เป็นประธาน มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับจดหมายเหตุ ตรวจสอบรายงานการประชุมและกิจการสภา รวมทั้งกิจการอื่นตามที่ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญมอบหมาย

2. ตั้งคณะกรรมาธิการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช

กรรมาธิการคณะนี้ประกอบด้วยกรรมาธิการ จำนวน 33 คน มีนายอานันท์ ปันยารชุน เป็นประธาน ทำหน้าที่พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ในวาระที่สอง ทบทวนแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญประกอบความคิดเห็นของประชาชนจากเวทีประชาพิจารณ์และคำแปรญัตติหนา 470 หน้า ของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาเป็นรายมาตราอีก 21 วัน จนเป็นที่ยุติการพิจารณาวาระที่ 2 เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2540

3. ตั้งคณะกรรมการวิสามัญรับฟังความคิดเห็นและ ประชาสัมพันธ์ประจำจังหวัด

กรรมการนี้มีจำนวน 76 คณะ คณะละ 15 คน (ยกเว้น
กรุงเทพฯ ซึ่งมีจำนวน 21 คน) โดยมีสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญใน
แต่ละจังหวัด เป็นประธาน ทำหน้าที่รับฟังความคิดเห็นของ
ประชาชนในจังหวัด แล้วรวบรวมข้อมูลและสรุปผลความคิดเห็นที่ได้
รับมา ส่งให้คณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นและประชาสัมพันธ์
ดำเนินการต่อไป อีกทั้งประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสภาร่างรัฐธรรมนูญ
เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ และสาระสำคัญของ
ร่างรัฐธรรมนูญให้ประชาชนทราบ รวมทั้งจัดทำประชาสัมพันธ์ระดับ
จังหวัดด้วย

4. กำหนดขั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินงานของสภาร่าง
รัฐธรรมนูญ คณะกรรมการสามัญและวิสามัญ เพื่อให้มี
กระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและการจัดทำ
ร่างรัฐธรรมนูญเป็นไปอย่างมีระบบเป็นขั้นตอนเสร็จตามกำหนดเวลา

5. กำหนดหลักการเนื้อหาสาระสำคัญ ตลอดจนประเด็นใน
การพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ

6. จัดโครงการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยร่วมกับ
สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ จัด

ทำรายการโทรทัศน์ชื่อรายการ “เวทีไทยสัญจร” ซึ่งเป็นรายการถ่ายทอดสดรวม 17 ครั้ง ในทุกภูมิภาคทั่วประเทศ โดยมีสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญในพื้นที่ที่จัดให้เป็นสถานที่ถ่ายทอดเป็นวิทยากรร่วมกับสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญจังหวัดใกล้เคียงที่สัญจรมาครอบคลุมถึงประกอบด้วยได้มีการเชิญกรรมการในคณะต่าง ๆ มาร่วมด้วยพร้อมกันนี้ได้มอบหมายให้คณะกรรมการวิสามัญฯ ประจำจังหวัดติดต่อประสานงานและประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้หน่วยงานราชการ เอกชน สัมชชาประชาชนและผู้สนใจทั่วไปเข้าร่วมรับฟังและแสดงความคิดเห็นในรายการดังกล่าว

7. สัมมนาทางวิชาการ เรื่องการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อระดมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ และเปิดโอกาสให้หน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ได้เสนอประเด็นปัญหา ข้อคิดเห็น และแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว อันจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่

ขั้นตอนและแผนงานการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ

สภาร่างรัฐธรรมนูญได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เพื่อนำมาประกอบการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ โดยได้ดำเนินการนับแต่ได้มีการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญเป็นครั้งแรก

ในวันอังคารที่ 7 มกราคม 2540 โดยคณะกรรมการธิการที่สภาร่างรัฐธรรมนูญตั้งขึ้น ได้ทำตามขั้นตอนและแผนงานการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญในระยะเวลาสองร้อยสี่สิบวัน ดังนี้

เดือนมกราคม - เมษายน 2540

เดือนมกราคม - มีนาคม 2540 เป็นกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเบื้องต้นเพื่อนำความคิดเห็นที่ได้รับฟังมากำหนดประเด็นปัญหาและหลักการสำคัญในการแก้ไขปัญหา โดยนำข้อเสนอและความเห็นของประชาชนและองค์กรต่าง ๆ มาจัดทำเป็นกรอบเบื้องต้นแล้วนำไปรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อไป กรอบเบื้องต้นนี้เสนอโดยคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ เมื่อสภาร่างรัฐธรรมนูญเห็นชอบแล้ว ให้สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญในฐานะประธานคณะกรรมการวิสามัญรับฟังความคิดเห็นและประชาสัมพันธ์ประจำจังหวัดทั้ง 76 จังหวัด นำไปรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อไป

เดือนกุมภาพันธ์ - เมษายน 2540 คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญได้ยกร่างรัฐธรรมนูญโดยคำนึงถึงความคิดเห็นที่ได้รับมาในขณะเดียวกันสภาร่างรัฐธรรมนูญก็ยังรับฟังความคิดเห็นของประชาชนควบคู่ไปกับการยกร่างรัฐธรรมนูญด้วย โดยคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญต้องยกร่างรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จ

ภายในวันศุกร์ที่ 2 พฤษภาคม 2540 เพื่อนำร่างรัฐธรรมนูญไป
ประชาพิจารณ์ต่อไป

เดือนพฤษภาคม - มิถุนายน 2540

กระบวนการรับฟังความคิดเห็นยังดำเนินการควบคู่ไปกับการ
พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ ดังนี้

(1) คณะกรรมาธิการรับฟังความคิดเห็นและประชาพิจารณ์
จัดทำประชาพิจารณ์ร่างรัฐธรรมนูญระดับภาค ภาคละ 1 ครั้ง และ
ระดับประเทศ จำนวน 1 ครั้ง

(2) คณะกรรมาธิการวิสามัญรับฟังความคิดเห็นและ
ประชาสัมพันธ์ประจำจังหวัดของแต่ละจังหวัด จัดให้มีการประชา
พิจารณ์ร่างรัฐธรรมนูญระดับจังหวัด อย่างน้อยจังหวัดละ 1 ครั้ง

(3) สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญที่ประสงค์ขอแก้ไขเพิ่มเติม
บทบัญญัติใดแห่งร่างรัฐธรรมนูญฯ ให้เสนอคำแปรญัตติยื่นต่อ
ประธานคณะกรรมาธิการภายหลังได้รับข้อมูลจากการทำประชาพิจารณ์

เดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2540

เดือนกรกฎาคม 2540 สภาร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาร่าง
รัฐธรรมนูญที่คณะกรรมาธิการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่ง

ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช พิจารณาเสร็จแล้ว ในขณะที่เดียวกันสภาร่างรัฐธรรมนูญก็ยังรับฟังความคิดเห็นของประชาชนควบคู่กันไปอย่างต่อเนื่องจนการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแล้วเสร็จในวาระที่สอง เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2540

เดือนสิงหาคม 2540 ให้รอการพิจารณาในวาระที่สามไว้ 15 วัน นับจากการพิจารณาในวาระที่สองแล้วเสร็จ และลงมติในวาระที่สามในวันศุกร์ที่ 15 สิงหาคม 2540 ซึ่งเป็นการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ของสภาร่างรัฐธรรมนูญการลงคะแนนเสียงปรากฏผลดังนี้

- เห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ด้วยคะแนนเสียง 92 เสียง
- ไม่เห็นด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ไม่มี
- มีสมาชิกงดออกเสียง 4 เสียง

ผลการลงคะแนนเสียงปรากฏว่า ที่ประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญเห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช เป็นจำนวนมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จึงถือว่าที่ประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญมีมติเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญนี้ และจะได้นำเสนอต่อรัฐสภาพิจารณาต่อไป

หลังจากที่สภาร่างรัฐธรรมนูญ ได้นำร่างรัฐธรรมนูญเสนอต่อ
รัฐสภาแล้ว ประธานรัฐสภาได้กำหนดให้มีการประชุมรัฐสภาเพื่อ
พิจารณาเรื่องนี้ ในวันที่ 4 กันยายน 2540 ซึ่งในการพิจารณาร่างฯ
ฉบับดังกล่าวได้ใช้เวลาถึงวันที่ 10 กันยายน 2540 และมีการลงมติว่า
เห็นชอบหรือไม่เห็นชอบกับสภาร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ของรัฐสภา
ในวันที่ 27 กันยายน 2540 การลงคะแนนเสียงปรากฏผลดังนี้

- เห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ด้วยกับคะแนนเสียง 578 เสียง
- ไม่เห็นด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ด้วยคะแนนเสียง 16 เสียง
- มีสมาชิกงดออกเสียง 17 เสียง

ผลการลงคะแนนเสียงปรากฏว่า ที่ประชุมรัฐสภาเห็นชอบ
ด้วยกับ ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช
เป็นจำนวนมากกว่า กึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่
จึงถือว่าที่ประชุมรัฐสภามีมติ เห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ฉบับนี้ หลังจากนั้นประธาน
รัฐสภาจะนำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายต่อพระมหากษัตริย์
ภายใน 30 วัน ในกรณีที่พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วยกับ
ร่างรัฐธรรมนูญและพระราชทานคืนมา หรือเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบ

วันแล้วมิได้พระราชทานคืนมา ให้ร่างรัฐธรรมนูญนั้นเป็นอันตกไป แต่ถ้าพระมหากษัตริย์ทรงเห็นชอบลงพระปรมาภิไธยกับร่างรัฐธรรมนูญนั้น และเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วก็มีผลใช้บังคับได้

อนึ่ง ในวันที่ 11 ตุลาคม 2540 เวลา 17.30 นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้คณะบุคคลดังต่อไปนี้เข้าเฝ้าฯ เพื่อทูลเกล้าฯ ถวายร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย รวม 7 ท่าน ประกอบด้วย ประธานรัฐสภา ประธานวุฒิสภา ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ นายกรัฐมนตรี ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร พร้อมทั้งเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และเลขาธิการวุฒิสภา

หลังจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว ได้ประกาศใช้เป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 114 ตอนที่ 55 ก ลงวันที่ 11 ตุลาคม 2540

หน้าว่าง

הכשרות

หน้าว่าง

**เปรียบเทียบรัฐธรรมนูญฉบับใหม่
กับ
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2534
แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 1 - ฉบับที่ 6
(บางมาตรา)**

รัฐธรรมนูญฉบับใหม่

รัฐธรรมนูญฉบับเดิม

หมวด 1.....บททั่วไป

มาตรา 3 อำนาจอธิปไตย
เป็นของ ปวงชนชาวไทย
(เคยบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2517 และ
ธรรมนูญปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พ.ศ.
2475

มาตรา 3 อำนาจอธิปไตย
มาจาก ปวงชนชาวไทย

มาตรา 4 ศักดิ์ศรีความ
เป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพ ของบุคคล
ย่อมได้รับความคุ้มครอง

ไม่มี

หมวด 3.....สิทธิและเสรีของชนชาวไทย

มาตรา 27 สิทธิและ
เสรีภาพที่รัฐธรรมนูญ รับรองไว้
โดยชัดแจ้ง โดยปริยายหรือ

ไม่มีหลักประกันรับรอง
สิทธิเสรีภาพในทางปฏิบัติ
อย่างเป็นรูปธรรม

รัฐธรรมนูญฉบับใหม่

โดยคำวินิจฉัยของศาล
รัฐธรรมนูญย่อมได้รับความ
คุ้มครองและผูกพันรัฐสภา
คณะรัฐมนตรี ศาลและองค์กร
อื่นของรัฐโดยตรง ในการตรา
กฎหมายและตีความกฎหมาย
ทั้งปวง

(รับรองสิทธิเสรีภาพ
ของประชาชนให้เกิดขึ้นเป็น
รูปธรรมในทางปฏิบัติ)

มาตรา 28 (วรรค
สอง) บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิ
หรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้
รับรองไว้ สามารถยกบทบัญญัติ
แห่งรัฐธรรมนูญนี้ เพื่อใช้สิทธิ
ทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้
คดีในศาลได้

รัฐธรรมนูญฉบับเดิม

ไม่สามารถยกสิทธิ
เสรีภาพตามรัฐธรรมนูญมา
อ้างหรือยกเป็นข้อต่อสู้คดีใน
ศาลได้

รัฐธรรมนูญฉบับใหม่

มาตรา 39 (วรรคสาม) การสั่งปิดโรงพิมพ์ สถานีวิทยุกระจายเสียง หรือ สถานีวิทยุโทรทัศน์ เพื่อ ลิดรอนเสรีภาพตามมาตรานี้ จะกระทำมิได้

(อำนาจรัฐปิดกั้นเสรีภาพของสื่อมวลชนไม่ได้)

มาตรา 52-55 ผู้ยากไร้ มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาล จากสถานบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ... เด็กและเยาวชนซึ่งไม่มี ผู้ดูแลมีสิทธิได้รับการเลี้ยงดู และการอบรมศึกษาจากรัฐ

... บุคคลซึ่งมีอายุเกิน 60 ปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้

รัฐธรรมนูญฉบับเดิม

มาตรา 39 (วรรคสาม) การสั่งปิดโรงพิมพ์ หรือห้ามทำการพิมพ์ อันเป็นการ บั่นทอนเสรีภาพตามมาตรานี้ โดย ไม่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล จะกระทำมิได้

(อำนาจรัฐแทรกแซงหรือสั่งปิดหนังสือพิมพ์ได้)

มาตรา 89 ทวิ รัฐพึง ช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้ สูงอายุและผู้พิการให้มีสุขภาพ ก่าลังใจ และความหวังในชีวิต เพื่อสามารถดำรงตนอยู่ได้ตาม สมควร

มาตรา 89 จัตวา รัฐ พึงส่งเสริมการสาธารณสุขที่ได้ มาตรฐานโดยทั่วถึง และพึง

รัฐธรรมนูญฉบับใหม่

เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับ
รับการช่วยเหลือจากรัฐ

... บุคคลซึ่งพิการหรือ
ทุพพลภาพมีสิทธิได้รับสิ่ง
อำนวยความสะดวกและความ
ช่วยเหลืออื่นจากรัฐ

มาตรา 65 บุคคลย่อมมี
สิทธิต่อต้านโดยสันติวิธีซึ่ง
การกระทำใด ๆ ที่เป็นไปเพื่อ
ให้ได้มาซึ่งอำนาจในการ
ปกครองประเทศ โดยวิธีการซึ่ง
มิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติ
ไว้ในรัฐธรรมนูญนี้

รัฐธรรมนูญฉบับเดิม

ให้การรักษาพยาบาลแก่ผู้ยากไร้
โดยไม่คิดมูลค่าและพึงส่งเสริม
ให้เอกชนมีส่วนร่วมด้วยเท่าที่
จะกระทำได้

ไม่มีบัญญัติไว้

รัฐธรรมนูญฉบับใหม่

รัฐธรรมนูญฉบับเดิม

หมวด 4หน้าที่ของชนชาวไทย

มาตรา 68 บุคคล
มีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
(การเลือกตั้งถือเป็น
หน้าที่)

มาตรา 50 บุคคล
มีหน้าที่ที่จะใช้สิทธิในการ
เลือกตั้งโดยสุจริต
(การเลือกตั้งถือเป็น
สิทธิ)

หมวด 5แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

มาตรา 78 รัฐต้อง
กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึง
ตนเองและตัดสินใจในกิจการ
ท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจ
ท้องถิ่นและระบบสาธารณสุข
และสาธารณสุขการ ตลอดทั้ง
โครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศ
ในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและ

มาตรา 69 (วรรคสอง)
รัฐพึงส่งเสริมประชาชนให้
เข้าใจในการปกครอง
ส่วนท้องถิ่น ตลอดทั้ง
สนับสนุนท้องถิ่นให้มีสิทธิ
ปกครองตนเอง ทั้งนี้ ตามที่
กฎหมายบัญญัติ

รัฐธรรมนูญฉบับใหม่

เท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น

มาตรา 88 (วรรคสอง) ในการแปลงนโยบายต่อรัฐสภาตามมาตรา 211 คณะรัฐมนตรีที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดินต้องชี้แจงต่อรัฐสภาให้ชัดเจนว่าจะดำเนินการใดเพื่อบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามที่

รัฐธรรมนูญฉบับเดิม

มาตรา 72 รัฐพึงส่งเสริมให้มีการกระจายอำนาจทางการคลังแก่ท้องถิ่นให้ท้องถิ่นมีความสามารถในการจัดเก็บรายได้ และการบริหารรายได้เพื่อประโยชน์ในการให้บริการที่ดีแก่ประชาชน

ไม่บังคับให้รัฐต้องทำตามแนวนโยบายแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญฉบับใหม่

บัญญัติไว้ในหมวดนี้ และต้องจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคเสนอต่อรัฐสภาปีละหนึ่งครั้ง

มาตรา 89 เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามหมวดนี้ ให้รัฐจัดให้มีสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีหน้าที่ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจและสังคม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ ต้องให้สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้ความเห็นชอบก่อนพิจารณาประกาศใช้

รัฐธรรมนูญฉบับเดิม

ไม่มี

หมวด 6 รัฐสภา

สภาผู้แทนราษฎร

สภาผู้แทนราษฎรมีที่มา 2 รูปแบบ จำนวน 500 คน โดยเป็นสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้ง แบบบัญชีรายชื่อ จำนวน 100 คน และสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จำนวน 400 คน

การเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ให้ถือเขตประเทศเป็นเขตเลือกตั้ง

การเลือกตั้งแบบแบ่งเขต ในแต่ละจังหวัดให้

สภาผู้แทนราษฎรมีที่มารูปแบบเดียว มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเรียงเบอร์ แบ่งจังหวัดออกเป็นเขตเลือกตั้งเขตละไม่เกิน 3 คน โดยคำนวณตามเกณฑ์จำนวนราษฎร 150,000 คน ต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 1 คน

(สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีจำนวนไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับจำนวนประชากร)

รัฐธรรมนูญฉบับใหม่

แบ่งเป็นเขตละคน โดย
คำนวณจากจำนวนประชากร
ทั้งประเทศเฉลี่ยด้วยจำนวน
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 400
คน

(จำนวนสมาชิกสภา
ผู้แทนราษฎรกำหนดตายตัว
500 คน มีการเลือกตั้ง 2 รูป
แบบ)

รัฐธรรมนูญฉบับเดิม

มาตรา 107

คุณสมบัติผู้มีสิทธิรับเลือกตั้ง
เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(3) สำเร็จการศึกษา
ไม่ต่ำกว่า **ปริญญาตรี** หรือ
เทียบเท่า เว้นแต่เคยเป็น
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือ
สมาชิกวุฒิสภา

ไม่กำหนดวุฒิการ

ศึกษาของผู้สมัครรับเลือกตั้ง
และไม่บังคับให้สังกัดพรรค
ก่อนวันเลือกตั้ง 90 วัน

รัฐธรรมนูญฉบับใหม่

(4) เป็นสมาชิกพรรคการเมือง นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 90 วัน

ไม่จำกัดสิทธิบุคคลทวนวงและเป็นใบ้ในการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

มาตรา 118..... สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงเมื่อ

(11) ขาดประชุมเกินจำนวน 1 ใน 4 ของจำนวนวันประชุมในสมัยประชุมที่มีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่า 120 วัน

รัฐธรรมนูญฉบับเดิม

มาตรา 113..... บุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

(4) เป็นบุคคลทวนวงและเป็นใบ้

มาตรา 120..... สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงเมื่อ

(10) ขาดประชุมตลอดสมัยประชุมที่มีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่า 90 วัน โดยไม่ได้รับอนุญาตจาก ประธาน

รัฐธรรมนูญฉบับใหม่

โดยไม่ได้รับอนุญาตจาก
ประธานสภาผู้แทนราษฎร

รัฐธรรมนูญฉบับเดิม

สภาผู้แทนราษฎร

วุฒิสภา

มาตรา 121 วุฒิสภา

ประกอบด้วยสมาชิกซึ่ง ราษฎร
เลือกตั้งจำนวน 200 คน

(เปลี่ยนโครงสร้างที่มี
ของวุฒิสภามาจากการแต่งตั้ง
โดยนายกรัฐมนตรีมาเป็นการ
เลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน
โดยใช้เขตจังหวัดเป็นเขต
เลือกตั้ง อย่างน้อยจังหวัดละ 1
คน จังหวัดใดมีสัดส่วน
ประชากรสูงจะมีวุฒิสมาชิก
มากขึ้นตามอัตราเฉลี่ยของ
ประชากรทั้งประเทศ ทหารด้วย

มาตรา 100 วุฒิสภา

ประกอบด้วยสมาชิกซึ่งพระ
มหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจาก
ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีความ
รู้ความชำนาญในวิชาการหรือ
กิจการต่าง ๆ อันจะยัง
ประโยชน์ให้เกิดแก่การปกครอง
แผ่นดินในระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น
ประมุข

ให้นายกรัฐมนตรีเป็น
ผู้ลงนามรับสนองพระบรม
ราชโองการ แต่งตั้งสมาชิก

รัฐธรรมนูญฉบับใหม่

จำนวนสมาชิกวุฒิสภา 200 คน)

รัฐธรรมนูญฉบับเดิม

วุฒิสภา

(นายกรัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาแต่เพียงผู้เดียว)

มาตรา 125.....

คุณสมบัติของสมาชิกวุฒิสภา

(2) มีอายุไม่ต่ำกว่า 40

ปี บริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง

(3) สำเร็จการศึกษาไม่

ต่ำกว่า **ปริญญาตรี** หรือ

เทียบเท่า

มาตรา 100

กำหนดคุณสมบัติของสมาชิก

วุฒิสภาต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 35

ปี

ไม่มีการกำหนดคุณวุฒิ

ทางการศึกษา

วุฒิสภาทำหน้าที่เป็น

สภาตรวจสอบ และมี

อำนาจถอดถอน ผู้ใช้อำนาจ

รัฐ นอกเหนือจากการทำ

หน้าที่ก้านรองกฎหมาย

วุฒิสภาทำหน้าที่

ก้านรองกฎหมาย ไม่มี

อำนาจตรวจสอบ ถอดถอนผู้ใช้

อำนาจรัฐได้โดยลำพัง

รัฐธรรมนูญฉบับใหม่

รัฐธรรมนูญฉบับเดิม

คณะกรรมการเลือกตั้ง

จัดตั้ง **คณะกรรมการ
เลือกตั้ง** ที่เป็นอิสระ มีอำนาจ
หน้าที่จัดการเลือกตั้งทั้งหมดอย่าง
เต็มที่

สามารถสั่งการเจ้าหน้าที่
ของรัฐตามกฎหมายเลือกตั้ง

มีอำนาจสอบสวนและ
ดำเนินคดีเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

มีอำนาจสั่งให้มีการ
เลือกตั้งใหม่ ถ้ามีหลักฐานเชื่อว่า
มีการทุจริตเลือกตั้ง

มีหน้าที่ประกาศผล
เลือกตั้ง

กระทรวงมหาดไทย
เป็นผู้จัดการเลือกตั้งตาม
กฎหมายเลือกตั้ง

การสอบสวนและ
ดำเนินคดีเกี่ยวกับการเลือกตั้ง
เป็นอำนาจหน้าที่ของ
กระบวนการยุติธรรมปกติ

รัฐธรรมนูญฉบับใหม่

รัฐธรรมนูญฉบับเดิม

บทที่ใช้แก่สภาทั้งสอง

มาตรา 170 ผู้มีสิทธิ
เลือกตั้งไม่น้อยกว่า 50,000
คน มีสิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมาย
เกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และ
แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐได้
โดยต้องจัดทำร่างพระราช
บัญญัติเสนอมาด้วย

ประชาชนไม่มีสิทธิ
เข้าชื่อเสนอกฎหมาย

มาตรา 173 ร่างพระ
ราชบัญญัติที่คณะรัฐมนตรีระบุ
ไว้ในนโยบายที่แถลงต่อรัฐสภา
ว่า จำเป็นต่อการบริหาร
ราชการแผ่นดิน หรือร่างพระ
ราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญใด หากสภา

ร่างพระราชบัญญัติที่
ไม่ผ่านความเห็นชอบของสภา
ผู้แทนราษฎรเป็นอันตกไป
รัฐบาลไม่มีสิทธินำมาให้รัฐสภา
มีมติใหม่ได้

รัฐธรรมนูญฉบับใหม่

ผู้แทนราษฎรมีมติไม่ให้ความเห็นชอบและคะแนนเสียงที่ไม่ให้ความเห็นชอบไม่ถึงกึ่งหนึ่ง... คณะรัฐมนตรีอาจขอให้รัฐสภาประชุมร่วมกันเพื่อมีมติอีกครั้งหนึ่ง

(รัฐบาลสามารถหยิบยกร่างพระราชบัญญัติที่ไม่ผ่านสภาผู้แทนราษฎร มาให้ที่ประชุมร่วมรัฐสภามีมติใหม่ได้ เพื่อป้องกันเสถียรภาพรัฐบาล ในกรณีมีเสียงข้างน้อยและจำเป็นต้องออกกฎหมายที่จำเป็นมาใช้ในการบริหารราชการแผ่นดิน)

รัฐธรรมนูญฉบับเดิม

รัฐธรรมนูญฉบับใหม่

มาตรา 185 ... การยื่นญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี ต้องใช้เสียงไม่น้อยกว่า **2 ใน 5** ของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด และต้องเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีคนใหม่ด้วย

และเมื่อมีการยื่นญัตติขอเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจแล้ว นายกรัฐมนตรีจะยุบสภาไม่ได้

การยื่นอภิปรายไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี ในเรื่องเกี่ยวกับพฤติกรรมร้ายหรือส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ของนายกรัฐมนตรี ต้องตั้ง

รัฐธรรมนูญฉบับเดิม

มาตรา 156... การยื่นญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลหรือทั้งคณะ ต้องใช้เสียงไม่น้อยกว่า **1 ใน 5** ของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนทั้งหมด

(การยื่นญัตติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีทำได้ง่าย เหมือนกับการอภิปรายรัฐมนตรีอื่น นายกรัฐมนตรีมีสิทธิยุบสภาหนีอภิปรายไม่ไว้วางใจได้ และไม่ต้องพิสูจน์ความผิดทางกฎหมาย)

รัฐธรรมนูญฉบับใหม่

ช้อกล่าวหาและส่งเรื่องให้
ป.ป.ป.ใหม่สอบสวนดำเนินคดี
พร้อมกันไปด้วย

(การยื่นญัตติไม่ไว้
วางใจนายกรัฐมนตรีทำได้ยาก
กว่ารัฐมนตรีอื่น หากจะ
อภิปรายเกี่ยวกับพฤติกรรม
ร่ำรวยผิดปรกติต้องมีการ
พิสูจน์ความถูกผิดทางกฎหมาย
มิใช่อภิปรายหวังผลทางการเมือง
อย่างเดียว)

มาตรา 187 สมาชิก
วุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่า 3
ใน 5 ของวุฒิสภาเท่าที่มีอยู่มี
สิทธิเข้าชื่อขอเปิดอภิปรายทั่วไป
ในวุฒิสภา เพื่อให้คณะรัฐมนตรี

รัฐธรรมนูญฉบับเดิม

การขอเปิดอภิปราย
ทั่วไปโดยไม่มีการลงมติ คณะ
รัฐมนตรีมีสิทธิที่เสนอขอเปิด
อภิปรายทั่วไปในที่ประชุม
รัฐสภาได้ วุฒิสมาชิกไม่มีสิทธิ

รัฐธรรมนูญฉบับใหม่

แถลงข้อเท็จจริงหรือชี้แจง
ปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการ
บริหารราชการแผ่นดินได้

รัฐธรรมนูญฉบับเดิม

ผู้ตรวจการแผ่นดินรัฐสภา

มาตรา 196-197 ...

จัดให้มี ผู้ตรวจราชการแผ่นดิน
รัฐสภา จำนวนไม่เกิน 3 คน
มาจากการ คัดเลือกโดยวุฒิสภา
มีวาระ 6 ปี ทำหน้าที่รับ
เรื่องราวร้องทุกข์ของราษฎร
และสอบสวนหาข้อเท็จจริงตาม
คำร้องเรียนในกรณีต่อไปนี้

(1) การไม่ปฏิบัติตาม
กฎหมาย หรือปฏิบัติ
นอกเหนืออำนาจหน้าที่ตาม
กฎหมายของข้าราชการ

มาตรา 162 ทวิ

พระมหากษัตริย์ทรง แต่งตั้ง
ผู้ตรวจการรัฐสภามีจำนวนไม่
เกิน 5 คน ตามมติของรัฐสภา
และให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลง
นามรับสนองพระบรม
ราชโองการ

(ไม่มีการบัญญัติเรื่อง

อำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการ
รัฐสภาไว้ในรัฐธรรมนูญ)

รัฐธรรมนูญฉบับใหม่

รัฐธรรมนูญฉบับเดิม

รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น

(2) การปฏิบัติหรือละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น ที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ร้องเรียนหรือประชาชนโดยไม่เป็นธรรม ไม่ว่าจะชอบหรือไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ก็ตาม

จัดทำรายงานพร้อมทั้งเสนอความเห็นและข้อเสนอเกี่ยวกับผลการสอบสวนและข้อเท็จจริงจากคำร้องทุกข์ของราษฎรต่อรัฐสภา

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

มาตรา 199-200 ...

จัดให้มี คณะกรรมการสิทธิ
มนุษยชนแห่งชาติ จำนวน
ไม่เกิน 11 คน มาจากการ
คัดเลือกโดยวุฒิสภา มีวาระ 6
ปี มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ตรวจสอบและ
รายงานการกระทำหรือการ
ละเลยการกระทำอันเป็นการ
ละเมิดสิทธิมนุษยชนหรืออันไม่
เป็นไปตามพันธกรณีระหว่าง
ประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน
ที่ประเทศไทยเป็นภาคี

ไม่มีบัญญัติไว้

รัฐธรรมนูญฉบับใหม่

รัฐธรรมนูญฉบับเดิม

(2) เสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรีเพื่อ ส่งเสริม และคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

(3) ส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้ด้านมนุษยชน

(4) ส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยราชการ องค์การเอกชนและองค์กรอื่นในด้านสิทธิมนุษยชน

(5) จัดทำรายงานประจำปี เพื่อประเมิน

รัฐธรรมนูญฉบับใหม่

สถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชน
ภายในประเทศและเสนอต่อ
รัฐสภา

รัฐธรรมนูญฉบับเดิม

หมวด 7คณะรัฐมนตรี

มาตรา 201 ...

คณะรัฐมนตรีประกอบด้วย
นายกรัฐมนตรีคนหนึ่งและ
รัฐมนตรีอื่นอีกไม่เกิน
35 คน

นายกรัฐมนตรีต้อง
แต่งตั้งจากสมาชิกสภา
ผู้แทนหรือผู้เคยเป็นสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎรแต่ พ้นจาก
สมาชิกภาพ ในกรณีที่สมาชิก
สภาผู้แทนราษฎร ผู้นั้นได้รับ

มาตรา 163... คณะ

รัฐมนตรีประกอบด้วย
นายกรัฐมนตรีคนหนึ่ง และ
รัฐมนตรีอื่นอีกไม่เกิน 48 คน

นายกรัฐมนตรีต้อง
เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

รัฐธรรมนูญฉบับใหม่

แต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีในอายุสภาผู้แทนเดียวกัน

มาตรา 204 นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีจะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาในขณะเดียวกันมิได้

มาตรา 206... คุณสมบัติรัฐมนตรี

(2) มีอายุไม่ต่ำกว่า 35 ปี บริบูรณ์

(3) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

รัฐธรรมนูญฉบับเดิม

นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในขณะเดียวกันได้

มาตรา 165... คุณสมบัติรัฐมนตรี

(2) มีอายุไม่ต่ำกว่า 30 ปี บริบูรณ์

(ไม่กำหนดคุณวุฒิทางการศึกษา)

หมวด 8 ศาล

บททั่วไป

มาตรา 237...ในคดีอาญา การจับกุมและคุมขังบุคคลใด จะกระทำมิได้ เว้นแต่มี คำสั่งหรือหมายของศาล หรือผู้นั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้า หรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นให้จับได้โดยไม่มีหมายตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยผู้ถูกจับจะต้องได้รับการแจ้งข้อกล่าวหา และรายละเอียดแห่งการจับ โดยไม่ชักช้า กับจะต้องได้รับโอกาสแจ้งให้ญาติหรือผู้ซึ่งถูก

มาตรา 30 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในร่างกาย การจับกุม คุมขัง หรือตรวจค้นตัวบุคคล ไม่ว่าในกรณีใด ๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย แต่ผู้ถูกจับกุมหรือถูกตรวจค้นจะต้องได้รับแจ้งข้อหาหรือเหตุ และรายละเอียดตามสมควรใน การที่ถูกจับกุมหรือถูกตรวจค้น โดยไม่ชักช้า และผู้ถูกคุมขัง

รัฐธรรมนูญฉบับใหม่

จับไว้วางใจทราบในโอกาสแรก และผู้ถูกจับซึ่งยังถูกควบคุมอยู่ ต้องถูกนำตัวไปศาลภายใน **48 ชั่วโมง** นับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับถูก นำตัวถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวน เพื่อศาลพิจารณาว่า มีเหตุที่จะขังผู้ถูกจับไว้ตามกฎหมายหรือไม่ เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

หมายจับหรือหมายขังบุคคลจะออกได้ต่อเมื่อ

(1) มีหลักฐานตามสมควรว่า ผู้นั้นน่าจะได้กระทำความผิดอาญาร้ายแรงที่มีอัตราโทษตามที่กฎหมายบัญญัติ หรือ

รัฐธรรมนูญฉบับเดิม

ย่อมมีสิทธิที่จะพบและปรึกษาทนายความเป็นการเฉพาะตัวได้ การแจ้งข้อหาแก่บุคคลใด ๆ จะต้องมีหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นน่าจะได้กระทำความผิดตามข้อหา นั้น

มาตรา 31 ในคดีอาญา ผู้ต้องหาหรือจำเลยย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการสอบสวนหรือการพิจารณาคดีด้วยความรวดเร็วและเป็นธรรม

(การออกหมายจับเป็นไปตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยการอนุมัติของผู้ว่าราชการจังหวัด

รัฐธรรมนูญฉบับใหม่

(2) มีหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นน่าจะได้กระทำความผิดอาญา และมีเหตุผลอันควรเชื่อว่าผู้นั้นจะหลบหนีหรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประการอื่นด้วย

(การออก **หมายจับ** เป็นอำนาจศาล เจ้าพนักงานมีอำนาจควบคุมตัวได้ไม่เกิน **48 ชั่วโมง**)

มาตรา 244-245...

บุคคลซึ่งเป็นพยานและผู้เสียหาย ในคดีอาญามีสิทธิได้รับความคุ้มครองการปฏิบัติที่เหมาะสม และค่าตอบแทนที่จำเป็นและสมควรจากรัฐ

รัฐธรรมนูญฉบับเดิม

หรือผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย เจ้าพนักงานมีอำนาจควบคุมตัวได้ไม่เกิน **72 ชั่วโมง**

ไม่มีบัญญัติไว้

รัฐธรรมนูญฉบับใหม่

มาตรา 246-247 ...

บุคคลใดตกเป็นจำเลยในคดีอาญาและถูกคุมขังระหว่างพิจารณาคดี หรือในกรณีบุคคลต้องรับโทษอาญาโดยคำพิพากษาอันถึงที่สุด และหากมีการรื้อฟื้นคดีขึ้นมาพิจารณาใหม่ และศาลมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดในคดีนั้นว่า มิได้เป็นผู้กระทำความผิด บุคคลนั้นย่อมมีสิทธิได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามสมควร ตลอดจนบรรดาสีทธิที่เสียไปเพราะการนั้นคืน

รัฐธรรมนูญฉบับเดิม

ไม่มีบัญญัติไว้

รัฐธรรมนูญฉบับใหม่

รัฐธรรมนูญฉบับเดิม

ศาลรัฐธรรมนูญ

มาตรา 255-270... จัดตั้ง
ศาลรัฐธรรมนูญ โดยปรับ
โครงสร้างใหม่เป็นรูปแบบของ
ศาลที่เป็นอิสระ

มาตรา 200-210...
คณะตุลาการรัฐธรรมนูญ เป็น
องค์กรทางการเมืองซึ่งมีตัวแทนจาก
รัฐสภามาร่วมเป็นองค์คณะด้วย

มาตรา 268 คำวินิจฉัย
ของศาลรัฐธรรมนูญให้เป็น
เด็ดขาด มีผลผูกพันรัฐสภา
คณะรัฐมนตรี ศาลและองค์กร
อื่นของรัฐ

มาตรา 209 คำวินิจฉัย
ของตุลาการรัฐธรรมนูญให้ถือ
เป็นเด็ดขาดและให้ประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษา

รัฐธรรมนูญฉบับใหม่

รัฐธรรมนูญฉบับเดิม

ศาลปกครอง

มาตรา 276-280...

จัดตั้ง ศาลปกครอง โดยระบุให้
มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี
ข้อพิพาทระหว่างรัฐกับเอกชน
หรือระหว่างหน่วยงานของรัฐ
ด้วยกัน กำหนดให้เป็นองค์กร
อิสระ

มาตรา 195 ศาล

ปกครองมีอำนาจพิจารณา
พิพากษาคดีตามที่กฎหมาย
บัญญัติ
(ไม่มีการจัดตั้งรูปแบบ
ศาลปกครองที่เป็นรูปธรรม)

หมวด 9 การปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา 285...สมาชิก

สภาท้องถิ่นต้อง มาจากการ
เลือกตั้ง
คณะผู้บริหารท้องถิ่น
หรือผู้บริหารท้องถิ่นให้ มาจาก

มาตรา 198-199...

สมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้
บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหาร
ท้องถิ่นให้ มาจากการเลือกตั้ง
เป็นหลักการแต่งตั้งสมาชิกจะ

รัฐธรรมนูญฉบับใหม่

การเลือกตั้ง โดยตรงของประชาชน หรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น

รัฐธรรมนูญฉบับเดิม

กระทำได้ในกรณีที่จำเป็นตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และต้องมีจำนวนน้อยกว่าสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้ง

หมวด 10การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

มาตรา 291...
นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ส.ส. ส.ว. ข้าราชการการเมืองอื่น ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและ

มาตรา 170... (วรรคสอง) รัฐมนตรี ต้องยื่นบัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สินตามที่กฎหมายบัญญัติ

(เฉพาะตัวนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีเท่านั้นที่จะต้องแสดงบัญชีแสดงทรัพย์สินต่อ บ.ป.ป. คู่สมรสและบุตรหรือพนักงานการเมืองอื่น ๆ

รัฐธรรมนูญฉบับใหม่

ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
ทุกครั้ง que เข้ารับตำแหน่งหรือ
พ้นจากตำแหน่ง

มาตรา 293... บัญชี
แสดงรายการทรัพย์สินและ
หนี้สินของนายกรัฐมนตรีและ
รัฐมนตรี ให้ เปิดเผยต่อ
สาธารณะ

รัฐธรรมนูญฉบับเดิม

ไม่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการ
ทรัพย์สิน)

บัญชีแสดงทรัพย์สิน
ไม่ต้องเปิดเผย ต่อสาธารณะ
เป็นข้อมูลลับของ ป.ป.ป.
สามารถตรวจสอบได้เมื่อมีการ
ร้องเรียน

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการ ทุจริตแห่งชาติ

มาตรา 297-302...
จัดตั้งคณะกรรมการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริตแห่ง
ชาติ ที่เป็นอิสระ ทำหน้าที่
สอบสวนเจ้าหน้าที่ของรัฐทุจริต
ส่งให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญา

ไม่มีคณะกรรมการ
ป้องกันและปราบปรามการ
ทุจริตแห่งชาติ มีแต่ ป.ป.ป.
ซึ่งเป็นหน่วยงาน สังกัดฝ่าย
บริหาร

ตรวจสอบบัญชี

รัฐธรรมนูญฉบับใหม่

ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
เมืองพิพากษา

ตรวจสอบบัญชีทรัพย์สิน

นักการเมือง

รัฐธรรมนูญฉบับเดิม

ทรัพย์สินต่อเมื่อมีการ
ร้องเรียนเท่านั้น

การถอดถอนออกจากตำแหน่ง

มาตรา 303... วุฒิสภา

มีอำนาจ ถอดถอน

นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ส.ส.

ส.ว. ประธานศาลฎีกา ประธาน

ศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาล

ปกครองสูงสุด หรืออัยการ

สูงสุดที่มีพฤติการณ์ร้ายแรงผิด

ปรกติหรือทุจริตต่อหน้าที่

ไม่มี

รัฐธรรมนูญฉบับใหม่

มาตรา 304... ส.ส หรือ ส.ว. 1 ใน 4 ของแต่ละสภา หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 50,000 คน มีสิทธิเข้าชื่อให้วุฒิสภามีมติถอดถอนนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ส.ส. ส.ว. ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด หรืออัยการสูงสุดได้

รัฐธรรมนูญฉบับเดิม

ประชาชนเสนอถอดถอนนักการเมืองไม่ได้

การดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง

มาตรา 308... จัดตั้งศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อพิจารณาพิพากษาคดี

ไม่มีบัญญัติไว้
(นักการเมืองทุจริตขึ้นศาลอาญาตามปกติเหมือนประชาชนทั่วไป)

รัฐธรรมนูญฉบับใหม่

นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ส.ส. ส.ว. หรือข้าราชการการเมืองอื่น ถูกกล่าวหาว่าร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญาหรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น

รัฐธรรมนูญฉบับเดิม

หมวด 11การตรวจเงินแผ่นดิน

มาตรา 312... จัดตั้ง คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ที่เป็นอิสระ และเป็นกลาง

ไม่มีบัญญัติไว้ใน รัฐธรรมนูญ (สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเป็นองค์กรภายใต้การกำกับดูแลของนายกรัฐมนตรี)

หมวด 12การแก้ไขรัฐธรรมนูญ

มาตรา 313... การแก้ไขรัฐธรรมนูญกระทำได้โดยคณะรัฐมนตรี หรือ ส.ส. หรือสมาชิกรัฐสภา จำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 5 ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกรัฐสภาเท่าที่มีอยู่

ญาติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐ จะเสนอมิได้

มาตรา 211... การแก้ไขรัฐธรรมนูญกระทำได้โดยคณะรัฐมนตรี หรือ ส.ส. หรือสมาชิกรัฐสภา จำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกรัฐสภาเท่าที่มีอยู่

ไม่ได้บัญญัติห้ามเสนอญาติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐ

บทเฉพาะกาล.....รัฐธรรมนูญฉบับใหม่

มาตรา 323... ให้รัฐสภาตรากฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ 3 ฉบับ มี (1) กฎหมายเลือกตั้งสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา (2) กฎหมายคณะกรรมการการเลือกตั้ง และ (3) กฎหมายพรรคการเมือง ให้แล้วเสร็จภายใน 240 วัน ในระหว่างนั้น ห้ามรัฐบาลยุบสภา โดยกำหนดให้สภาผู้แทนราษฎรใช้เวลาพิจารณา ให้เสร็จภายใน 120 วัน ถ้าไม่เสร็จให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงพร้อมกันทั้งหมด (สภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ) จากนั้นให้วุฒิสภาทำหน้าที่รัฐสภาพิจารณากฎหมายดังกล่าวต่อไปให้เสร็จภายใน 90 วัน หากวุฒิสภาพิจารณาไม่เสร็จอีก ให้สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลงพร้อมกันทั้งหมด (วุฒิสภาถูกยุบ)

มาตรา 329... ให้รัฐสภาตรากฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยผู้ตรวจราชการแผ่นดินของรัฐสภา, การป้องกันและปราบปรามการทุจริต, วิธีพิจารณาคดีของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง, การตรวจเงินแผ่นดิน และการออกเสียงประชามติให้แล้วเสร็จภายใน 2 ปี

ที่มา... นายวรพจน์ ฒ นคร - นายชาติชาย สิริพัฒน์
คอลัมน์คุณภาพสังคม นสพ. ไทยรัฐ 2 กันยายน 2540

ພິມພິທີ່ : ກອງການພິມພິ ສຳນັກງານເລຂາທິການສາທາລະນະຜູ້ແທນຮາຊະນາ